

Slovenski ČEBELAR

letnik CXX • september 2018

9

Čebelar je
produktno
odgovoren za
svoj pridelek

- Varoja ni enaka varoji
- Krmljenje čebel s sladkorno raztopino v plastenkah
- Pomen trženja za uspešno prodajo

Za člane ČZS nudimo 5 % popust pri nakupu čebelarke opreme v vrednosti nad 50 EUR.

LYSON

Polnilnica za med z avtomatsko obračalno mizo Lyson, cena: **3387,64 €**

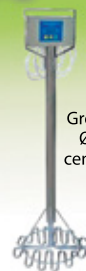
Mala obračalna miza s polnilnico, cena: **2467,75 €**

Zaščitni kominezon več vrst, cena od: **34,50 €**

Inox sončni topilnik - mali, cena: **221,13 €**

Grelec za med Ø 250 mm, cena: **409,00 €**

Komora za dekristalizacijo medu, cena: **1575,00 €**

Panj american langstroth, barvan, cena: **74,49 €**

Hlapilnik za mravljično in oksalno kislino, cena: **1,46 €**

Sladkor 25 kg vreča **UGODNO**

Napajalnik za čebele, cena: **52,00 €**

*Vse cene vsebujejo DDV

Drugo čebelarsko opremo si lahko ogledate na naši spletni strani: www.belokranjski-hram.si

Belokranjski hram d.o.o., Ulica Staneta Rozmana 16, 8340 Črnomelj, M: +386 40 745 750, +386 40 748 588, +386 31 695 485

Poletni delovni čas trgovine v Črnomlju (julij in avgust): pon., tor., čet., pet.: 09.00–16.00, sre.: 09.00–17.00, sob.: 08.00–12.00

PE Belokranjski hram Domžale, Ulica Nikola Tesla 19, 1230 Domžale, M: +386 40 269 870

Delovni čas trgovine v Domžalah: pon., tor., čet., pet.: 9.00–16.00, sre.: 9.00–17.00, sob.: 8.00–12.00

www.belokranjski-hram.si, facebook – belokranjski hram, E: info.belokranjski-hram@t-2.si

Logar
ČEBELARSKA OPREMA

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Izdelano s smislom za detajle.

DELOVNI ČAS TRGOVINE

PONEDELJEK - PETEK:

09.00 – 12.00

13.00 – 17.00

SOBOTA:

09.00 – 12.00

KUHALNIK VOŠČIN / KORITO ZA RAZKUŽEVANJE NA PLIN

Art. 3300/3306

KUHALNIK VOŠČIN OKROGLI S PARNIM UPARJALNIKOM

Art. 7155

HONEYTHERM – SISTEM ZA TOPLJENJE IN FINO ČIŠČENJE MEDU
Z dekristalizacijo medu v Honeythermu odstranimo kristalizacijska jedra, ki povzročajo kristalizacijo medu.
S pravilno uporabo se vrednost HMF v medu ne zviša.

Kapaciteta: 8-16 kg medu/uro

Art. 3302

Art. 7175

HOMOGENIZATOR MEDU 100 KG
- Za homogenizacijo in kremiranje medu
- Dvojno lopatično mešalo
- Z gretjem (art. 7175) ali brez (art. 7176)
- Izoliran (nizka poraba električne energije)

Spoštovane čebelarke in čebelarji!

V Sloveniji pridelujemo kakovosten med, zato imamo čebelarji možnost sodelovanja v shemah višje kakovosti (Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo, Kraški med in Kočevski gozdni med z zaščiteno označbo porekla), vključimo pa se lahko tudi v ekološko pridelavo. **Postavljene imamo strožje kriterije kakovosti, kot so predpisani v Pravilniku o medu, vendar jih skoraj vsi slovenski čebelarji, ki čebelarimo v skladu z dobro čebelarsko prakso, lahko tudi dosegamo.** V shemo Slovenski med se lahko vključijo vsi čebelarji, ki čebelarijo na območju RS, ne glede na število panjev in količino proizvedenega medu. Sistem je prostovoljen in trenutno ne zajema za čebelarja nobenih stroškov certificiranja, zahteva pa resnost in osnovno vodenje sledljivosti, ki jo moramo izvajati vsi čebelarji, ne glede na to, ali smo v shemi višje kakovosti ali ne. **Potrošniki vse več pozornosti namenjajo zaščitenim živilom, saj so izpostavljena dodatnim kontrolam pridelave in kakovosti.** K večji prepoznavnosti pa pripomorejo tudi številne promocijske akcije. Od vsakega posameznika pa je odvisno, ali v tej možnosti najde smisel priznanja svojemu delu, da dela dobro, in to tudi označi in primerno ceni.

V mesecu septembru se bo po Sloveniji odvijala večina senzoričnih ocenjevanj medu, ki so v zadnjih desetih letih občutno vplivala na izboljšanje kakovosti našega cenjenega pridelka. Nekateri čebelarji se za sodelovanje na senzoričnih ocenjevanjih medu ne odločajo, ker so v preteklosti za svoj med prejeli srebrno ali bronasto priznanje ali celo le zahvalo za sodelovanje na ocenjevanju. Vendar je zmotno mišljenje, da je med, ki je na senzoričnem ocenjevanju prejel nižje številko točk, slabši, manj kakovosten. To nikakor ne drži! Med z doseženim manjšim številom točk je le manj senzorično izrazit za ocenjevano botanično vrsto. Kar pomeni le to, da so čebele poleg prevladujoče botanične vrste pašo našle tudi na katerih drugih rastlinah v okolici čebelnjaka oz. stojišča. Na senzoričnih ocenjevanjih medu pa se išče senzorično čim bolj tipične lastnosti za določeno botanično vrsto (sorto) medu. Če smo pri pridelavi medu ravnali v skladu z dobro čebelarsko prakso, se nam ni treba bati, da bi pridelali med slabe kakovosti. Seveda lahko pridelamo vrstno bolj ali manj značilen med, vendar je to odvisno od več dejavnikov, na katere pa popolnoma ne moremo vplivati. Tako kot je pester med, je pester tudi naš okus in nikakor ni res, da bo najbolje ocenjen npr. kostanjev med vseč tudi našemu potrošniku, če mu ne odgovarja izrazito grenak okus, ki je značilen za to botanično vrsto.

Dobra senzorična ocena medu kaže, da imamo dober občutek za prepoznavanje senzoričnih lastnosti svojega medu, da ga pravi čas stočimo, da znamo pravilno oceniti vir medenja, da smo čebele ustrezno pripravili za izkoriščanje določene paše, kadar nam narava to dopušča, in da smo med ustrezno pripravili za prodajo. Nedvomno so senzorična ocenjevanja vplivala na dvig kakovosti medu v širšem pogledu, saj pravzaprav ne najdemo več medu, ki bi bil pakiran v kozarce od drugih živil. Čebelarji poskrbimo za ustrezno čistost pridelka ter med tudi pravilno označimo v skladu z zakonodajnimi zahtevami. Informacije, ki jih dobimo s senzoričnih ocenjevanj, so zato tudi izobraževalnega pomena in nedvomno tudi priznanje za naše delo in trud pri pridelavi medu.

Počasi prihajata jesen in zima, obdobji, ko čebelarji svoje pridelke tržimo v večjem obsegu, zato ne morem mimo produktne odgovornosti, ki jo nosi vsak čebelar za svoje pridelke, ki jih daje na tržišče. Zavedati se moramo, da so med in drugi čebelji pridelki živila, in kot takšni morajo biti za nas in naše potrošnike kakovostni in varni. **Radi se pohvalimo, da je med edino naravno živilo, ki mu čebelarji ničesar ne dodamo niti ne odvzamemo. To je edino pravilno in sprejemljivo.** Čebelarji moramo zagotavljati sledljivost svojih pridelkov, čebelariti v skladu z dobro čebelarsko prakso, katere usmeritve so zapisane v Smernicah dobrih higienskih navad v čebelarstvu na načelih sistema HACCP. Udeležujmo se številnih brezplačnih predavanj in svetovanj, predvsem pa imejmo radi svoje čebele pridelke tako, kot imamo radi svoje čebele. Zares so dar narave, dela naših pridnih čebel in za njihovo kakovostjo in varnostjo mora stati vsak čebelar zase. Nesprejemljivo je, da bi se v Sloveniji, ki slovi kot dežela odličnih čebelarjev, domovina kranjske čebele, zaščitene medov in številnih drugih uspešnih projektov in pobud, pojavljale sumljive prakse, ki bi kalile ugled našemu medu. **Vsem nam mora biti cilj kakovosten in varen med, pridelan v Sloveniji.**

Nataša Lilek, svetovalka JSSČ za zagotavljanje varne hrane

KAZALO

UVODNIK

Nataša Lilek.....	241
-------------------	-----

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Tanja Magdič: Pomen trženja za uspešno prodajo	243
Miha Metelko: Kateri med je boljši	245
Mag. Andreja Kandolf Borovšak: Čebelar produktno odgovoren za svoj pridelek.....	246
Brane Borštnik: Krmiljenje čebel s sladkorno raztopino v plastenkah.....	247
Peter Podgoršek, Eva Cukjati, Maja Smodiš Škerl in Janez Prešern: Rezultati vzrejne dejavnosti v letu 2017	248
Dr. Ralph Büchler: Desetkanje varoj s pomočjo vzreje.....	249
Dr. Claudia Garrido: Varoja ni enaka varoji.....	253
Dr. Andrej Gogala: Graeffejeva oparka (<i>Colletes graeffei</i>).....	254
Franc Šivic: Novice iz sveta.....	254

DELO ČEBELARJA

Dr. Stanislav Kapun: Čebelarjeva opravila v septembru	255
---	-----

IZ ČEBELARSKIH DRUŠTEV

OBVESTILA ČZS	261
---------------------	-----

OGLASI

V SPOMIN	270
----------------	-----

INDEX

EDITORIAL

Nataša Lilek.....	241
-------------------	-----

FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK

Tanja Magdič: The importance of marketing for successful sales	243
Miha Metelko: Which honey is better	245
Andreja Kandolf Borovšak, MSc: Beekeeper carries product responsibility for his crop	246
Brane Borštnik: Feeding bees with sugar solution in plastic bottles	247
Peter Podgoršek, Eva Cukjati, Maja Smodiš Škerl in Janez Prešern: The results of breeding activities in the year 2017	248
Ralph Büchler, DSc: Decimation of varroa mites with the help of breeding.....	249
Claudia Garrido, DSc: Varroa mite is not the same as varroa mite	253
Andrej Gogala, DSc: Graeffe's plasterer bee (<i>Colletes graeffei</i>)	254
Franc Šivic: World news	254

BEEKEEPER'S WORK

Stanislav Kapun, DSc: Beekeeper's tasks in September	255
--	-----

FROM BEEKEEPERS' ASSOCIATIONS

ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA	261
---	-----

ADS

IN MEMORIAM	270
-------------------	-----

PODATKI ZA STIK ČEBELARSKO ZVEZE SLOVENIJE:

Predsednik ČZS: Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, nocb@czs.si
Vodja služb ČZS: Lidija Senič, vodja služb ČZS: 01/729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si
Priznana rejska organizacija: Peter Kozmus, strokovni vodja PRO: 01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si
Opazovalno-napovedovalna služba: Aleš Bozovičar, vodja ONS: 01/729 61 31, 041/644 217, ales.bozovicar@czs.si, avtomatski telefonski odzivnik: 01/729 61 20, https://ecelebar.czs.si/User/Login?returnUrl=
Svetovalci specialisti za tehnologijo čebelarjenja:
 Vlado Auguštin: 01/729 61 24, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si
 Simon Golob: 01/729 61 12, 030/604 015, simon.golob@czs.si
Svetovalci specialisti za ekonomiko
 Tanja Magdič: 01/729 61 04, 040/436 513, tanja.magdic@czs.si
 Nataša Klemenčič Štrukelj: 01/729 61 24, 040/436 518, natasa.klemencic.strukelj@czs.si
Svetovalci specialisti za zagotavljanje varne hrane
 Andreja Kandolf Borovšak: 01/729 61 33, 040/436 514, andreja.kandolf@czs.si
 Nataša Lilek: 01/729 61 29, 040/436 519, natasa.lilek@czs.si
 Tomaž Samec: 01/729 61 18, 040/436 517, tomas.samec@czs.si
Uredništvo: Marko Borko, vodja izobraževanja in usposabljanja: 01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskicelebar.php

GlasiloslovenskičebelarjejeustanoviloSlovenskočebelarskodruštvozaKranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarska zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Vpisano je v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS, pod zaporedno številko 585.

Tel.: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si

Transakcijski račun ČZS: SI56 0318 6100 2214 727, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 80179435, šifra dejavnosti: 94.120.

Uredniški odbor

Marko Borko, Brane Borštnik, Stanislav Drev, Vladimir Fajdiga, Janez Gregori, Mira Jenko Rogelj, Andreja Kandolf Borovšak, Borut Preinfalk

Urednik

Marko Borko

Uredništvo

01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskicelebar.php

Lektorica

Mojca Pipan

Oddaja prispevkov

Članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu. Avtorjem priporočamo, da v člankih uporabljajo strokovno izrazje v skladu s čebelarskim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Reklamni oglasi in osmrtnice

Cela stran: 870 € (zunanja stran ovitka), 680 € (notranjost, živi rob), 495 € (notranjost), pol strani: 435 € (zunanja stran ovitka), 345 € (notranjost, živi rob), 250 € (notranjost), tretjina strani:

165 €, četrtina strani: 120 €, petina strani: 85 €, desetina strani: 35 €. Oblikovanje reklamnega oglasa: cela stran in polovica strani 50 €, tretjina, četrtina, petina, desetina 40 €. Popravki reklamnega oglasa: 1–10 popravkov 2 €, 11 ali več popravkov 5 €. Popust pri ceni za 4- do 6-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 7- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %.

Člani ČZS lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,25 €. Splošni oglaš po 0,25 € za besedo, enako velja tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Osmrtnice ne smejo biti daljše od 130 besed. Cene so brez DDV.

Priprava za tisk in tisk: Medium, d. o. o., Žirovnica 60c, 4274 Žirovnica. Tiskano na papirju s certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi). Naklada: 7850, Tiskano: 27. 8. 2018..

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

Fotografija na naslovnici: Čebela na cvetu ajde (*Fagopyrum esculentum*).

Nominacija na mednarodnem natečaju čebelarske fotografije Čebelarske zveze Slovenije 2018.

Foto: Sonja Kostevc, Slovenija

Mednarodna barvna koda za označevanje čebeljih matic

2014	2015	2016	2017	2018

Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Matej Mandelj, tajnik: 041/337 854, matej.mandelj@czs.si, Barbara Dimc, poslovna sekretarka: 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Zlatica Kovačević, administrativna delavka: 01/729 61 24, 030/604 009, zlatica.kovacevic@czs.si

Čebelarska knjižnica Janeza Goličnika (vsak prvi delovni četrtek v mesecu med 15. in 18. uro): 01/729 61 11, cebelarskajniznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php

Ohranimo čebele: www.ohranimo-cebele.si

Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php

Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php

Uradne ure JSSC:

- Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica (v Čebelarskem centru Slovenije): ponedeljek od 10.00 do 14.00, četrtek od 8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.
- Mestni trg 4, 8330 Metlika: ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.
- Rožna dolina 50/a, 4248 Lesce (v Čebelarskem razvojno-zobraževalnem centru): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.
- Dobrna 1a, 3204 Dobrna (v Kulturnem domu Dobrna): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.
- Ulica Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota (na sedežu Kmetijsko gozdarskega zavoda Murska Sobota): ponedeljek od 10.00 do 14.00.
- Streliška ulica 150, 2000 Maribor (v Čebelarskem centru Maribor): petek od 8.00 do 10.00.

Pomen trženja za uspešno prodajo

Tanja Magdič

svetovalka JSSČ za ekonomiko čebelarstva

tanja.magdic@czs.si

Za razliko od preteklega leta smo to leto čebelarji lahko nekoliko zadovoljnejši s pridelavo medu. Če smo upoštevali dobro čebelarstvo prakso in smo skrb za varno in kakovostno pridelavo postavili na prvo mesto, potem smo lahko zadovoljni in lahko svojim kupcem ponudimo tisto, kar iščejo in od nas zahtevajo. Številne raziskave kažejo na to, da v primeru nakupa prehrabnih izdelkov kupci na prvo mesto postavljajo kakovost izdelka. Tudi anketa, ki jo vsako leto izvedemo na ČZS, kaže, da tudi v primeru nakupa medu ta kriterij postavljajo na prvo mesto. Seveda pa sama pridelava ni dovolj za uspešen zaključek poslovnega leta. Pred nami je namreč čas, ko moramo to, kar smo pridelali, uspešno prodati in iztržiti dovolj, da bomo lahko vložili v svoj nadaljnji razvoj ter pri tem pokrili vse stroške.

Dober poslovnež se zaveda, da sama proizvodnja predstavlja le del naših prihodkov, večji delež (strokovnjaki govorijo o 80 %) pa nam lahko prinese trženje. Trženje nam pomaga pri komunikaciji s kupcem in omogoča, da kupci dobijo to, kar potrebujejo in želijo. Gre za odnos med nami kot ponudnikom in našim kupcem, potrošnikom. Dober trgovec pozna svoj trg, ve, kaj kupci želijo, in to, kar kupci želijo, zna ponuditi ter jim predstaviti svoje izdelke. Pomembno je torej komuniciranje. Komuniciranje s kupcem ni samo oglaševanje, temveč mnogo več. S kupcem komunicira vse, kar je povezano z našim podjetjem (čebelarstvom), in mu na ta način sporoča, kaj lahko pričakuje, kakšna je ponudba našega čebelarstva. V nadaljevanju vam želim predstaviti nekaj korakov, kako se lotiti trženja čebeljih pridelkov.

1. Priprava izdelkov za prodajo

Najprej moramo izdelke pripraviti za prodajo. Poskrbeti moramo za primerno embalažo in označitev pridelkov. Pri pripravi izdelkov za prodajo nam zagotovo pridejo prav pretekle izkušnje, lahko pa naredimo tudi manjši test na svojih zvestih kupcih, prijateljih, znancih in jih povprašamo za njihovo mnenje glede embalaže, glede njene velikosti, oblike, videza ... Da bodo vaši kupci kupovali več, vam svetujem, da svoj asortima pridelkov in izdelkov **spreminjate in dopolnjujete z novimi izdelki in jih ponudite v različni darilni embalaži**, ki bo pritegnila pozornost vašega kupca. Čebelji pridelki so namreč izredno primerno darilo, pri čemer pa ima embalaža odločilno vlogo. Na ta način bodo vaši kupci kupili izdelek ne le zase, temveč tudi za svoje prijatelje, znance, sodelavce. Zase morda v klasičnem kozarcu, za darilo pa v manjšem kozarčku in v darilni embalaži.

Če imamo izdelkov več, lahko pripravimo razne darilne pakete in pripravimo serijo različnih čebeljih pridelkov za darila za različne priložnosti. Pri tem imejmo v mislih, da podjetja novoletna poslovna darila za svoje partnerje iščejo že zelo kmalu, in zato moramo biti na to pripravljeni. Izvirnejši bomo pri embalaži, večje možnosti bomo imeli za dobro prodajo.

2. S kupci komunicira tudi cena

Postavitev cene je ključna tudi zaradi tega, ker je od postavljene cene odvisen naš zaslužek. Pri postavljanju cene imejmo v mislih, kaj cena kupcu sporoča. Predvsem velja upoštevati dejstvo, da si kakovostni čebelji pridelki zaslužijo pošteno ceno, zato cene ne znižujemo! S tem pri potrošniku vzbujamo sum v kakovost svojega medu in drugih čebeljih pridelkov in zaradi nižje cene ne bomo prodali nič več kot sicer. **Namesto prodaje pod ceno poskrbimo raje za organizirano prodajo in prepričana sem, da bomo prav vsi čebelarji lahko prodali ves svoj pridelek najmanj po priporočenih cenah ČZS.**

3. Prodajno mesto

Za trženje je pomembno tudi, kje prodajamo svoje izdelke. V Sloveniji na področju prodaje čebeljih pridelkov vsekakor prednjači neposredna prodaja, kar pomeni, da imamo neposredni stik s potrošnikom. Pri tovrstni prodaji moramo dati velik poudarek urejenosti prodajnega mesta, pomembne pa so tudi urejenost, usposobljenost in komunikativnost osebe, ki ima stik s kupci.

Prodajno mesto in tudi okolica morata biti prijetna. Poskrbeti moramo za označitev prodajnega mesta s podatki svojega čebelarstva. Ne pozabimo označiti prodajnega mesta v primeru prodaje na stojnici. Poskrbeti moramo tudi za označitev

Inovativna darilna embalaža

Urejeno prodajno mesto omogoča prijetno vzdušje.

prodajnih izdelkov s cenami. Na vidnem mestu obesimo cenik ali izdelke označimo s cenami, ki ne smejo biti zamenljive.

Poleg neposredne prodaje se lahko odločimo tudi za katero od oblik posredne prodaje, to je preko posrednikov (npr. lokalnih ponudnikov, trgovin ...), ki pa prav tako zahtevajo znanje s področja komuniciranja in pogajanj.

Naložba v izobraževanje osebe, ki skrbi za prodajo, zato ne bo odveč. Oseba mora biti usposobljena tako z vidika poznavanja izdelkov, ki jih prodaja (lastnosti, uporaba ...), kot tudi s področja prodajnih veščin in komunikativnosti.

4. Oglaševanje

Če smo večji čebelar in moramo poskrbeti za prodajo večjih količin, je pomemben segment trženja tudi **promocija oz. oglaševanje**. Izbiramo lahko med različnimi promocijskimi orodji, kot so radijsko oglaševanje, oglaševanje v tiskanih medijih, letaki ... V današnjem času je še posebej popularno in cenovno ugodno oglaševanje preko družabnih omrežij. Pri tem moramo upoštevati dejstvo, da starejše generacije s tovrstnim oglaševanjem ne zajamemo. Za katera promocijska orodja se boste odločili, je odvisno od tega, koliko sred-

Zmaga proti nepoštenemu označevanju porekla

Francoski državni zbor je potrdil zakon, ki določa, da bo v Franciji od 1. septembra 2019 dalje treba na kozarcih za med označevati vse države porekla (mešanice) medu. Dosedanja označba »Mešanica medu iz držav članic EU in iz držav, ki niso članice EU« s tem postaja nezadostna in se bo do takrat morala umakniti iz rabe. Druge države EU, kjer je takšno, do čebelarjev in potrošnikov nepošteno, označevanje porekla (za katero Walter Haefeker, predsednik Evropskega združenja profesionalnih čebelarjev, pravi, da taka označba porekla medu pove samo to, da ni z Marsa) še možno, bi lahko sledile zgledu Francije. Dokler pa to vprašanje ne bo urejeno na ravni celotne EU, velja ta zakon za polnilce notranjega trga, za uvoženi med to povečini ne velja.

Prevedel in priredil MB

Vir: L'Abeille de France

Pridružite se uspešnim – vključite se v sheme kakovosti!

Čebelarji, ki so vključeni v shemo kakovosti SMGO, Kočevski gozdni med ali Kraški med, se lahko predstavijo na sejnih MOS in Narava in zdravje in na drugih dogodkih, povezanih s promocijo shem kakovosti. Za predstavitev teh čebelarjev imamo na razpolago razne promocijske materiale, kot so panoji, plakati in zgibanke, ki jih lahko po predhodnem dogovoru dobite na ČZS. Svoj interes za sodelovanje lahko sporočite Tanji Magdič na tel. št.: 040/436 513 ali e-naslov: tanja.magdic@czs.si.

PROGRAM, FINANCIRAN
S PRISPEVKOM
EVROPSKE UNIJE

EVROPSKA UNIJA PODPIRA KAMPANJE,
KI SPODBUJAJO VISOKOKAKOVOSTNE
KMETIJSKE PROIZVODE

stev boste namenili za promocijo in katero ciljno skupino želite nagovoriti. Če naše zaloge niso pretirano velike, pazimo, da z oglaševanjem ne pretiravamo, saj s tem ustvarimo ravno obraten učinek. V primeru večjega čebelarstva pa je nujno spremljati načrt prodaje, in če ga ne dosegamo, je smiselno dodatna sredstva nameniti promocijskim akcijam.

Obstajajo tudi cenejše možnosti za **povečanje naše prepoznavnosti**, kot so naložbe v oglaševanje. Za osveščanje kupcev o prednosti nakupov lokalno pridelanih izdelkov ali izdelkov iz shem kakovosti tako država, razne institucije kot tudi ČZS namenjajo kar nekaj sredstev. Na vsakem posamezniku pa je, da to izkoristi v svoje dobro. Številni projekti, kot so medeni zajtrk, dan odprtih vrat, sodelovanje na sejnih in promocijskih dogodkih, nudijo čebelarjem brezplačno možnost predstavitve. Trenutno izvajamo triletno **kampanjo promocije shem kakovosti Slovenskega medu z zaščiteno geografsko označbo ter Kočevskega gozdnega medu in Kraškega medu z zaščiteno označbo porekla**, ki potrošnika o prednostih teh shem obvešča preko TV-oglasov, jumbo panojev in oglasov v tiskanih medijih kot tudi na večjih dogodkih in sejnih. Priložnost za sodelovanje ima vsak, ki skrbi za kakovostno pridelavo in se vključi v eno od shem kakovosti. Več podrobnosti o shemah kakovosti in promocijski kampanji si lahko preberete na spletni strani www.okusi-med.si. **Več nas bo, prepoznavnejši bomo!**

Kot ponudnik se moramo zavedati, da kupec izdelka ne kupi zaradi izdelka samega, temveč zaradi koristi, ki mu jo ta izdelek prinaša, in rešitve, ki jo izdelek ponuja. Vedeti moramo torej, kakšne koristi in rešitve prinašajo našim kupcem čebelji pridelki. Večja kot je naša ponudba, več imamo možnosti, da bo kupec pri nas našel tisto, kar išče in si želi. Predvsem pa se moramo zavedati dejstva, da si kupci želijo kakovosti, zato poskrbimo, da bodo to tudi dobili. Z vključitvijo v eno od shem kakovosti pa kupcem vsekakor sporočamo, da je pri nas kakovost na prvem mestu!

Kateri med je boljši

Miha Metelko

Medeni studenec, ekološko čebelarstvo
metelko.m@gmail.com

»Zakaj bi bil tvoj med boljši, če pa moja čebela nabira na isti roži kot tvoja?!« se vse večkrat sliši med čebelarji. Tudi o tem se sliši, kako se ekološkega medu pravzaprav ne da pridelati, če pa že, so le redki pragozdovi, kjer človek še ni onesnažil okolja. Če pa čebelar vseeno pridobi ekološki certifikat, pa se pod njegove pridelke postavi vprašaj, češ da se tako ali tako uporablja kemija in da je ekološko le kamuflaža za višjo ceno konvencionalnih pridelkov.

Čemu taka nastrojenost? Vpliv človeka na okolje je večji, kot si priznavamo. Na severu Evrope propadajo iglasti gozdovi zaradi kislega dežja. Prav tako zastrupljamo tudi tropske gozdove. V vosku afriških čebel (*Apis mellifera scutellata*), ki je veljal za najboljši ekološki vosek, so našli DDT, pesticid, ki je v Evropi že desetletja prepovedan. Na svetu že skoraj ni več koticčka, na katerega človek ne bi imel vpliva.

Ekološki med je enako pridelan kot konvencionalni, razlika pri ekološki pridelavi pa je ta, da imamo pridelavo pod nadzorom, in sicer tisti del pridelave, ki ga lahko imamo pod nadzorom. Edino, kar lahko pri tem kontroliramo, je torej tisto, kar čebelarji sami damo v panj. V ekološki pridelavi morajo biti panji izdelani pretežno iz naravnega materiala. V panju se uporabljajo satnice iz ekološkega voska, za zatiranje varoj se lahko uporabljajo le organske kisline in eterična olja, ki so na seznamu dovoljenih sredstev v državi

članici, čebele pa se v izjemnih okoliščinah lahko dokrmlijejo z ekološko pridelanim sladkorjem. Določena so tudi območja, ki so oz. niso primerna za ekološko čebelarjenje. Če te razlike vse skupaj vzamemo v račun, ugotovimo, da so stroški pri ekološki predelavi višji skoraj za trikrat. Zato ekološki čebelar lahko dobi plačilo v višini 22,31 EUR po čebelji družini, vendar so stroški kljub plačilu še vedno višji kot pri konvencionalnem čebelarstvu.

Foto: Sara Juvan Zupančič

OBVESTILO – Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo

Čebelarji, pri katerih so od zadnje notranje presoje minila tri leta (torej vsi, pri katerih je bila zadnja presoja izvedena leta 2015), morajo vnovično notranjo presojo opraviti letos.

Vzorke medu iz sistema SMGO, ki so starejši od enega leta, lahko oddate v brezplačno analizo na vsebnost HMF-ja.

 SMGO š t e v e c	Število novih članov SMGO-ja od februarja 2018	Število članov, ki so izstopili od februarja 2018	Število vseh članov SMGO-ja julija 2018
	13	1	377
Za vključitev v kakovostno shemo »Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo« navežite stik z go. Natašo Lilek: po tel.: 040/436 519 ali 01/729 61 29 oz. na e-naslovu: natasa.lilek@czs.si. Več informacij najdete na spletni strani www.slovenskimed.si pod rubriko SMGO.			

Ekoloških čebelarjev nas je v Sloveniji malo, po večini imamo manjše število panjev. S količino ekološko pridelanega medu niti približno ne moremo zamažati trga z medom. Cenovno pa eko med še vedno ne dosega priporočene malo-prodajne cene. Zakaj se torej ekološki čebelarji postavljajo pod vprašaj?

Očitki, da se samo s kislinami in eteričnimi olji ne da uspešno zatirati varoj, so neutemeljeni. Vse se da, le drugačno taktiko je treba izbrati. Zakaj bi tak čebelar goljufal pri zdravljenju, ko pa ga nadzira kontrolna organizacija? Z goljufanjem tvega izgubo certifikata, ki je zanj plačal 300 EUR. V Evropi se je že zgodil premik in v ekološko shemo vstopajo vse večji čebelarji, tako so med njimi tudi takšni, ki imajo več kot 1000 čebeljih družin.

Razmišljanje »Med je med in dober med se bo vedno prodajal« le deloma drži. Verjetno se bo dober med vedno prodal, vprašanje pa je, po kakšni ceni. Potrošniki so vedno zahtevnejši, vedno bolj ozaveščeni in

prej ali slej bodo pri čebelarju doma zahtevali ekološki certifikat oz. vsaj kakovostno shemo, pa naj si bo SMGO, Kraški med ali Kočevski gozdni med.

Foto: Boštjan Tovornik

Čebelar je produktno odgovoren za svoj pridelek

mag. Andreja Kandolf Borovšak

svetovalka JSSČ za zagotavljanje varne hrane
andreja.kandolf@csz.si

Pomen čebelarstva je bistveno večji, kot se ga povečini zavedamo. Čebelarji skrbimo za čebele in posredno za okolje, saj so čebele glavne opraševalke. Glavni pomen čebelarstva je sicer opraševanje rastlin, poleg tega pa so čebelji pridelki cenjena živila. Čebelar ima dve glavni nalogi, prva je skrb za zdravje svojih čebel, druga – nič manjša – pa skrb za varnost in kakovost pridelanih čebeljih pridelkov.

Dokumentacija v čebelarstvu

Čebelar, ki čebelje pridelke daje v promet, mora zagotavljati sledljivost pridelkov. Račune zdravil, krme za čebele ... mora shranjevati, prav tako mora zagotavljati sledljivost korak naprej, kar pomeni, da mora vedeti, kam je pridelani med prodal. Vsak čebelar mora imeti zapiske, v katere zapiše količino natočenega medu, **označi serijo tega medu**

in kam je med prodal, v trgovino, polnilcem ali končnemu potrošniku. **Serijski med mora biti jasno označen tudi na posodah za med in končni embalaži (kozarcih)**, če na kozarcu ni zapisan točen datum uporabnosti medu z besedami **uporabno najmanj** do, čemur sledi točen datum: dan/mesec/leto. **Čebelar je produktno odgovoren za svoj pridelek!**

Vpis v Register živilskih obratov

Čebelar, ki čebelje pridelke prodaja na tržnicah, v trgovini, po internetu, jih oddaja polnilcem ali jih tudi predeluje (mešanice, medene pijače ...), se mora vpisati v Register živilskih obratov (RŽO). To lahko stori z oddajo obrazca oddanega območnemu uradu Uprave za varne hrane, ki je objavljen na spletni strani www.uvhvvr.gov.si/delovna_podrocja/zivila/registracija_zivilskega_obrata/. V RŽO se ni treba vpisati čebelarju, ki oddaja čebelje pridelke končnemu potrošniku ali obratu prodaje na drobno, ki neposredno oskrbuje končnega potrošnika **izključno na mestu pridelave** (na domu).

Zagotoviti potrošniku kakovostno živilo je poglobitnega pomena pri ohranjanju zaupanja in pridobivanju novih uporabnikov čebeljih pridelkov. Čebelarji, vključite se v **shemo kakovosti** in kupcem sporočajte, da proizvajate kakovosten slovenski med, ki je še pod dodatnim zunanjim nadzorom.

Krmljenje čebel s sladkorno raztopino v plastenkah

Brane Borštnik

terenski svetovalec JSSČ
brane.borstnik@gmail.com

Kot terenski svetovalec opažam, da čedalje več čebelarjev uporablja za krmljenje čebel s sladkorno raztopino plastenke. Ob tem pa imajo nekateri kar precej težav, saj je na tržišču veliko oblik plastičnih steklenic in temu primerno tudi raznih izvedb pitalnikov, na katere se steklenica povezne.

Slovenski čebelarji so iznajdljivi že od nekdaj. V *Bučelstvu* je Fran Levstik leta 1850 zapisal, kako nakrmiti lačne družine. Opisal je, da z ušesnikom (to je sveder, s katerim so vrtali luknje) izvrtamo na vrhu kranjiča luknjo. Ploščato steklenico, ki jo do vrha napolnimo s prevreto sladkorno raztopino, zapremo z gosto laneno tkanino in jo povežemo v izvrtano luknjo. In čebele »cuzajo« tako pripravljeno hrano, ne da bi se ta polila po kranjiču.

Torej zelo pameten nasvet, ki so ga nekateri danes nekoliko prikrojili današnjim razmeram. Ker sam krmim čebele s plastenkami že več let, sem ugotovil, da se za krmljenje najbolje obnesejo steklenice s trdo plastiko (tako imenovane frucke). Na deščico debeline 2,5 cm in širine

8 cm (dolžina je odvisna od širine panja) se izvrtata dve do tri luknje premera 4,3 do 4,4 cm. Na dno se namesti mrežica (gostota naj bo taka, kot je na okencih panja), da čebele ob menjavi steklenice ne napadejo prinašalca sladkorne raztopine. S treh strani se namesti kvadratna letvica s stranico od 0,8 cm do največ 1 cm, tako da imajo čebele neposreden dostop do pokrovčka steklenice, v katerem se izvrtajo 8 do

Deščica za namestitev plastenk (pogled od zgoraj)

Deščica za namestitev plastenk (pogled od spodaj)

10 luknjic premera 1,5 do 2 mm. Enaka letvica se namesti še na vrhu deščice in tako pripravljen pitalnik se namesti neposredno do okenca in se pričvrsti s polzaporicami, s katerimi so običajno pritrjene letvice. Kadar s sladkorno raztopino krmimo spomladi z željo po intenzivnejšem zaleganju matice in manjšem odvzemu, pa v pokrovčke izvrtamo po tri luknjice. Za tako pripravljene pitalnike se lahko uporabljajo male pollitrške plastenke (primerne so za pet-, šest-, sedemsatarje) ali velike plastenke. Pomembno je, da so steklenice napolnjene do vrha.

Prednosti krmljenja s plastenkami:

- čistoča – ni nesnage in mrtvih čebel v pitalnikih;
- krmimo lahko tudi čez dan, brez bojazni, da bi povzročili ropanje;
- nič ne pušča;
- ni polivanja sladkorne raztopine po panjih ali čebelnjaku;
- naenkrat lahko dodamo 4,5 litra raztopine;
- dobro predelana hrana zaradi počasnejšega odvzema;
- malo dela, majhna naložba, a veliko zadovoljstvo za čebele in čebelarja.

Krmljenje čebel s sladkorno raztopino s pomočjo plastenk

Foto: Brane Borštnik

Foto: Brane Borštnik

Foto: Brane Borštnik

Rezultati vzrejne dejavnosti v letu 2017

Peter Podgoršek, Eva Cukjati, Maja Smodiš Škerl
in Janez Prešern

Kmetijski inštitut Slovenije
peter.podgorsek@kis.si

Tudi v letu 2017 je vzrejo začelo nekaj novih vzrejalcev, nekaj jih je vzrejo opustilo, skupaj pa jih je vzrejalo 33. V uporabi sta dve plemenilni postaji rodovniških matic (Luče in Rog-Ponikve). Delovna skupina za potrjevanje vzrejališč je pregledala vsa vzrejališča in ocenila mirnost čebel na satju, strnjenost zalege in obarvanost obročkov zadka. Izmed 235 družin je zbrala vzorce čebel, na podlagi katerih je bil izmerjen kubitalni indeks in ugotovljena morebitna nose mavost.

Potrjenih je bilo 76 matičarjev in 9 trotarjev, ki so prejeli *Zootehniško spričevalo za plemensko kranjsko čebelo* in s tem tudi dovoljenje za vzrejo in prodajo. V *Izvirno rodovniško knjigo kranjske čebele* je bilo vpisanih 42.854 matic. 40 % vzrejenih matic je bilo izvoženih. Največ matic je bilo izvoženih v Veliko Britanijo (več kot 4000), sledita Francija in Finska. Slabih tisoč je bilo izvoženih celo na Japonsko. Skupaj so vzrejevalci prodajali svoje matice v 35, predvsem evropskih, držav.

Preizkušanje potomcev

Progeni test za leto 2017 se je začel že v letu 2016, ko smo v juniju razdelili 690 matic 30 pogodbenim čebelarjem. Čebelarje matice so bile potomke 59 matičarjev. Sprejetih je bilo 555 matic ali 80,4 %. Čebelarji so med letom z ocenami od 1 do 4 (štiri je najboljša ocena) ocenili mirnost in rojivost čebelje družine. Donos medu so izmerili v kilogramih. Vsak čebelar anonimno testira matice treh do petih vzrejevalcev, v testiranju pa sodeluje tudi KIS s 30 družinami v Seničnem, kjer so bile v testu matice petih vzrejevalcev s po šestimi maticami.

Na podlagi zbranih rezultatov je bil za vsakega matičarja izračunan selekcijski indeks (Poklukar, 1999), ki na isto mero uvede vse tri ocenjevane lastnosti (mirnost, rojivost in donos medu). Izračunan je po formuli $0,42 \times \text{donos medu (v kg)} + 1,94 \times \text{točke ocene rojivosti} + 0,80 \times \text{točke ocene mirnosti}$. V Preglednici 1 so navedene povprečne vrednosti selekcijskega indeksa matic za posamezne vzrejevalce.

Povprečni donos medu v letu 2017 je bil le 14,6 kg na panj in je bil nizek že drugo leto zaporedoma. Povprečna ocena rojivosti je bila 3,14 in mirnosti 3,14 točke (od štirih). V Preglednici 2 so navedene rodovniške številke desetih najboljših matičarjev glede na povprečno oceno rojivosti.

V Preglednici 3 so navedene rodovniške številke matic, ki so v testu pri potomstvu dosegle najboljše povprečne ocene mirnosti.

V Preglednici 4 so prikazane rodovniške številke matic, ki so v testu pri potomstvu dosegle najboljši izmerjeni povprečni donos medu.

Preglednica 1: Prvih deset vzrejevalcev po povprečnem selekcijskem indeksu (Si) progeno testiranih matic v letu 2017

Št.	Vzrejevalec	Si
1	Ivana Kovačević	17,25948026
2	Darko Grm	17,08416446
3	Ladislav Vozelj	17,04920807
4	Venčeslav Lešek	17,03846101
5	Vasja Jug	16,99073089
6	Milan Starovasnik	16,99072955
7	Peter Kolar	16,99072827
8	Viktor Gaber	16,99072754
9	Julij Pokorni	16,99072702
10	Marko Debevec	16,99072692

Preglednica 2: Najmanj rojivi matičarji, testirani na potomstvu v letu 2017

Št.	Vzrejevalec	Matičar	Odstopanje od povprečja (točk)	Numerus
1	Štefan Bukovšek	8236-2013	+ 0,93	3
2	Henrik Zaleteľ	R447	+ 0,83	3
3	Darko Grm	R422	+ 0,78	8
4	Marko Debevec	R416	+ 0,70	1
5	Ivana Kovačević	34164-2014	+ 0,68	6
6	Venčeslav Lešek	R433	+ 0,63	7
7	Čebelarstvo Pislak Bali	R410	+ 0,63	6
8	Vasja Jug	16932-2011	+ 0,63	6
9	Matija Koštomaj	R450	+ 0,54	3
10	Matevž Tomažič	R445	+ 0,49	11

Preglednica 3: Najmirnejši matičarji, testirani pri potomstvu v letu 2017

Št.	Vzrejevalec	Matičar	Odstopanje od povprečja (točk)	Numerus
1	Mitja Nakrst	R437	+ 1,82	2
2	Darko Grm	R421	+ 1,41	3
3	Irma Petelin	R439	+ 1,34	7
4	Darko Grm	R424	+ 0,91	3
5	Krištof Bokal	R413	+ 0,91	8
6	Darko Grm	R423	+ 0,89	6
7	Jožef Potisek	R441	+ 0,70	7
8	Štefan Bukovšek	R415	+ 0,67	5
9	Ivana Kovačević	34164-2014	+ 0,54	6
10	Venčeslav Lešek	R434	+ 0,52	6

Preglednica 4: Razvrstitev matičarjev po povprečnem donosu medu; test pri potomstvu 2017

Št.	Vzrejevalec	Matičar	Odstopanje od povprečja (točk)	Numerus
1	Vasja Jug	16932-2011	+ 5,11	6
2	Venčeslav Lešek	R433	+ 4,02	4
3	Janko Bukovšek	30842-2015	+ 3,65	6
4	Matevž Tomažič	R445	+ 3,02	13
5	Milan Starovasnik	R449	+ 2,27	7
6	Janez Dremelj	383	+ 1,78	6
7	Venčeslav Lešek	R434	+ 1,74	5
8	Matija Koštomaj	R450	+ 1,63	3
9	Janko Bukovšek	8244-2013	+ 1,63	7
10	Henrik Zaletelj	36018-2014	+ 1,59	6

Za preverjanje rasne čistosti so čebelarji za vsako družino ocenili obarvanost čebel delavk na lestvici od 1 do 4. Ocenjenih je bilo 354 čebeljih družin. Povprečna ocena obarvanosti je 3,63 točke od štirih možnih. Najvišjo oceno je dobilo 69,5 % čebeljih družin, 25,7 % je dobilo oceno 3, 2,8 % čebeljih družin pa je bilo ocenjenih z 2. Družin, ki so imele več kot 2 % čebel z obarvanimi zadki (ocena 1), je bilo 7. **Ker so vzrejališča čebeljih matic dragocen vir kakovostnega in čistega plemenskega materiala, vsem čebelarjem, ki čebelarijo v okolici vzrejališč, priporočamo, da svoje družine redno pregledujejo in menjajo matice z obarvanimi družinami.**

Vir:

Poklukur, J. (1999): Izboljšanje odbire čebel na proizvodne lastnosti z uporabo selekcijskega indeksa. *Zbornik Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani, Kmetijstvo, Zootehnika*, letnik 74, št. 1, str. 47–55.

Desetkanje varoj s pomočjo vzreje

Dr. Ralph Büchler (prevod V. Fajdiga)

Čebelarški inštitut Kirchhain

Ugotovitve modernih raziskav so optimistične – ciljana odbira čebel, z izdatneje izraženim čistilnim nagonom v povezavi z varojami t.i. na varoje senzitivna higiena (VSH) bi lahko pripeljala v že nekaj generacijah do čebel odpornih na varoje, oz. pri katerih bi se varoje lahko le omejeno razmnoževale. Kako je mogoče zanesljivo izmeriti omejeni VSH-vedenje, opisuje dr. Ralph Büchler na osnovi večletnih, s poskusi pridobljenih podatkov.

V Evropi in Ameriki se kot rezultat naravne selekcije že pojavljajo populacije čebel odpornejše na varoje (glej Locke, 2015). Pokazatelj, ki pri tem prednjači, je omejeno razmnoževanje varoj v zalegi čebel delavk. Ameriška znanstvenika (Harris & Harbo, 2000) sta že pred leti predstavila, da gre ta pojav pripisovati posebni dedni zasnovi čebel in se kaže predvsem kot intenzivnejše čistilno vedenje v povezavi s tako imenovano povečano senzitivnostjo na varoje; čebela namreč prepozna okuženo celico ter jo začasno odkrije ali očisti/izprazni.

Paul Jungels (2015) in jaz (Büchler, 2015) sva v svojih dosedanjih objavah pisala, da je VSH-vedenje nakazano tudi v populacijah naših, močno razširjenih, pasem medonosnih čebel, in ga lahko opazujemo pri buckfaški čebeli in kranjci. Z načrtnimi križanji bi lahko stopnjevali ta dedno pogojeni vedenjski pojav do te mere, da bi družine same, brez človekove pomoči, preživele in bi pri tem ne izgubile dobrih lastnosti, kot sta mirnost in donos (nabiralna vnema). Da bi dobili ustrezen začetni material za takšno selekcijo, je po-

trebno v naslednjih letih testirati čim več družin in izbrati takšne, ki imajo genetsko izraženo VSH. K sodelovanju vabimo vse čebelarje, ki bi jih takšna odbira zanimala.

Katere družine so zanimive?

Dobro VSH-vedenje se neposredno kaže z zmanjšanim razmnoževanjem varoj. V tem smislu so posebej zanimive vse družine, ki v primerjavi z drugimi izkazujejo relativno nizko okuženost z varojami. Vsakdo, ki pred uporabo sredstev za zatiranje varoj ugotavlja napadenost družin s pomočjo testnih vložkov oz. z vzorčenjem čebel, bo med svojim družinami zagotovo našel tudi takšne družine. Tudi merjenje čistilne sposobnosti s tako imenovanim »PIN-testom, z iglo«, ali pa reakcija čebel na zmrznjeno zalego, nam lahko pomagata do dragocenih podatkov. Na žalost pa omenjena rutinska testa ne moreta nadomestiti natančne kontrole zalege; zagotovo pa visoka čistilna aktivnost, izkazana v omenjenih testih, kaže na povečano verjetnost, da bi te družine posedovale bolj izraženo, iskano lastnost: VSH-vedenje.

Za nadaljnjo uporabo v vzrejni selekcijskem programu s poudarkom na VSH so zagotovo v veliko pomoč podatki o poreklu matice ter splošne karakteristike družine (mirnost, sedenje, donos ...). Posebej pozorni moramo biti na družine, ki so se dobro odrezale tudi pri testiranju donosa.

Kaj potrebujemo?

Za pregled zalege potrebujemo dovolj svetel delovni prostor ter namizno lupo ali stereo mikroskop z desetkratno povečavo.

Hilda Strasser pregleduje bube ter okuženost z varojami na satu z zalego v laboratoriju čebelarskega inštituta.

Da bi lahko preverjali reproduktivni uspeh varoj, poseže-
mo po celicah zalege, v katerih so osebk v starosti nekaj dni
pred poganjem. Da bi bilo vzorčenje učinkovito in zajelo zadostno število
okuženih celic, mora biti na satu oku-
ženih vsaj 10 % celic pokrite zalege. Do
te mere okuženo zalego najdemo naj-
pogosteje tedaj, ko je okuženost pri-
bližno 2 %, oz. naraste naravni dnevni
odpad na približno 20 varoj. V praksi
se je izkazalo, da za testiranje primer-
ne sate z zadostno okuženo pokrito
delavsko zalego najdemo v panju, v
času med koncem julija do sredine
septembra, oz. po potrebi neposredno
pred začetkom poletnega zdravljenja.
Pregled celic zalege lahko opravimo
neposredno po odvzemu ali pa pozne-
je; satje z zalego namenjeno pregledu
okuženosti z varojami skladiščimo
do pregleda z zmrzovanjem. Pregled
svežega satja je nekoliko enostavnejši,

ker je premikajoče pršice lažje najti in jih klasificirati; sat lah-
ko po pregledu vrnemo v panj, kjer se nepoškodovana zalega
poleže. Sicer pa je za neposreden/takojšen pregled satja (celic)
potrebno veliko časa, kar posledično omejuje število družin,
ki bi jih na ta način lahko istočasno pregledali in posredno
zmanjšuje velikost testnega vzorca. Neposredna kontrola/pre-
gled celic pokrite zalege na odvzetem satju je smiselna le tedaj,
ko imamo na razpolago dovolj pri poskusu sodelujočih oseb,
ki istočasno pregledujejo odvzete vzorce.

Ko opravljamo obsežnejše raziskave (preglede) je pravi-
loma smotrnejše vzorčeno satje zmrzniti. Obdelavo vzorcev
lahko časovno zamaknemo in jo opravimo ob ugodnejšem
času, ko imamo manj drugega dela. Dobro uro pred obde-
lavo vzamemo sat iz zamrzovalnika (-18°C), v tem času se
pokrovci odtalijo. Ko pregled končamo, sat znova vrnemo v
zamrzovalnik, da bi lahko po potrebi pozneje pregledali še
dodatne celice. Zmrznjeno satje lahko brez težav transporti-
ramo v centralne preiskovalne laboratorije; pogoji transpor-
ta morajo biti taki, da se vzorci ne oz. le minimalno odtalijo
(maksimalno 24 ur), ker se sicer obarvanost zalege spremeni,
kar pa bistveno otežuje natančnejšo določitev starosti zalege.

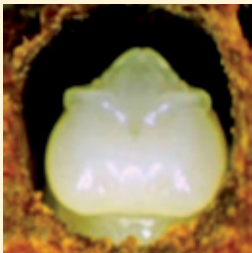
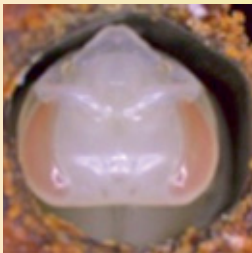
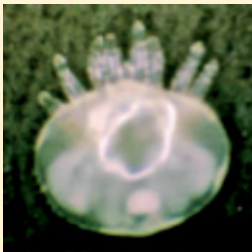
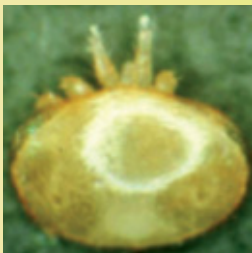
Kaj vidimo pod mikroskopom?

Ob natančnem pregledu odpiramo celico za celico s po-
močjo drobne pincete ter izvlečemo iz celice bubo. Najprej
ocenimo starost bube s pomočjo priložene preglednice, na
kateri so predstavljeni posamezni, predvsem barvni znaki,
ki določajo starost bube. Da bi lahko ocenjevali razmnož-
evalni potencial varoj, ki so vdrle v celico, morajo biti bube
najmanj toliko stare, da je obarvanost facetnih oči temna
(škrlatna ali črna). Mlajše bube, katerih facetne oči še niso
obarvane, za to raziskavo niso primerne.

Varoje v različnih stadijih.

Preglednica: Stadiji pokrite zalege in potomci varoj pri običajnem razmnoževanju

Dnevi po pokritju	Stadij zalege	Najstarejši potomci varoj pri običajnem razmnoževanju
3	Iztegnjena ličinka	Jajčece varoje
		
4	Buba, bele oči	Moška protonimfa
		
5-6	Buba, roza oči	Ženska protonimfa
		
7-9	Buba, škrlatne oči	Ženska devtonimfa
		
10-11	Buba, rjava glava, črne oči	Odrasla hčerka
		

Če naletimo na z varojami okužene starejše celice, s pomočjo lupe ali stereo mikroskopa, ob približno desetkratni povečavi, skrbno evidentiramo število in stadij vseh pršic/varoj ter nimf. V spodnji preglednici so predstavljeni vsi stadiji – razvojne stopnje pršice, ki jih lahko pričakujemo pri običajni reprodukciji, glede na starost posamezne čebe-

lje bube. Tik pred poleganjem čebele najdemo ob običajnem razmnoževalnem ciklusu varoj, v celici poleg matične temno rjave varoje, ki je vdrla v celico tik pred pokritjem tudi samčka in najmanj eno odraslo, svetlo rjavo, prečno ovalno hčerko (slika). Na nekaj mlajših bubah čebel s škrlatno obarvanimi facetnimi očmi pa najdemo najmanj eno prečno ovalno belo obarvano devteronimfo, da bi se do izleganja čebele lahko razvile odrasle mlade varoje. Če v celici ne najdemo oz. najdemo izključno mlajše potomce varoj kot opisano, ali pa v celici ni samčka, štejemo matično varajo, ki se nahaja v celici za reprodukcijsko nesposobno.

Koliko celic moramo pregledati?

Da bi prišli do dovolj reprezentativnega rezultata, ki izkazuje povprečni delež neproduktivnih matičnih varoj, je potrebno v testiranje zajeti zadostno velik vzorec z varojami okuženih celic zalege. S pomočjo simulacijskega izračuna za pri nas pregledane vzorce zalege v letih 2013 in 2014 smo ugotovili, da je pri srednje močni okužbi 10 % potrebno pregledati najmanj 335 celic, da bi s 95 % gotovostjo prepoznali družine, ki imajo 30 % delež za reprodukcijo nesposobnih matičnih varoj. Pri večjem deležu za reprodukcijo nesposobnih varoj pa zadoščajo manjši naključni vzorci. **Zato priporočam, da kot osnovo za odbiro družin z dedno zasnovanim, izrazitim VSH-vedenjem pregledamo najmanj 10, po možnosti pa 35 z varojami enostavno obremenjenih celic.**

Ob tem velja pripomniti, da ni priporočljivo zaključevati na osnovi enkratnega pregleda in štetja, postopek raje nekajkrat ponovimo v ustreznem časovnem razmaku. Lansko leto smo opravili opisano vzorčenje, pregled in štetje v 40 družinah trikrat, in sicer vsakokrat v časovnem razmaku enega tedna (praviloma 35 z varojami okuženih celic po družini). Pri čemer se je pokazal značilen učinek ponavljanja (ponovitveni učinek), ki pa pojasnjuje le dobrih 50 % zaznanih razlik. Poleg neposrednega učinka družine obstajajo torej tudi drugi dejavniki, ki vplivajo na rezultate. **Če imamo na razpolago dve ali tri časovno neodvisne preglede, je nevarnost za napačno oceno ter interpretacijo bistveno manjša.**

Kako prepoznamo odprte celice?

Družine z izraženim VSH-vedenjem (lastnostmi) selektivno očistijo del z varojami obremenjenih celic zalege v stadiju bube. Posledično lahko pričakujemo, da bo povprečna stopnja obremenjenosti z varojami starejših stadijev bube bistveno nižja, kot je pri pravkar pokriti zalegi. Da bi to lahko potrdili, lahko za ustrezno različne starostne stadije bube, določimo vsakokratno stopnjo obremenjenosti z varojami v okviru enega vzorca, in jih med seboj primerjamo. Po potrebi ugotovimo stopnjo okuženosti z varojami na satu s pravkar pokrito zalego z naključnim vzorčenjem,

preden ga vrnemo družini, 7 dni pozneje vzorčenje in pregled ponovimo.

Dodatno pozornost vzbujajo družine z izrazitim VSH-vedenjem tudi z začasnim odkrivanjem in vnovičnim pokrivanjem celic z zalego. To lahko opazujemo med zgoraj opisanim pregledovanjem z varojami obremenjenih celic, ki jih pregledujemo na reproduktivnost pršice. Celični pokrovček neprizadetih celic, sprva na približno $\frac{3}{4}$ dolžine ločen od celičnega roba in nato kot cel previdno preklopljen/pripognjen na stran (tako imamo vpogled na notranjo stran voščenega pokrovca), ostaja prevlečen s svilenkasto prejo bubinega zapredka (kokona), medtem ko je pri celicah, ki so jih začasno odprle čebele (recapping), ta preja v velikosti začasne odprtine odstranjena, in namesto nje vidimo goli vosek.

Ta dodatna opažanja so nam v pomoč še posebej tedaj, ko zaradi močno izraženega VSH-vedenja ali pa nizke stopnje okuženosti z varojami ne najdemo dovolj enostavno okuženih starih bub, da bi lahko zanesljivo določili reprodukcijsko stopnjo pršice.

Kaj si zapisujemo (beležimo)?

V zapisniku o pregledu zabeležimo poleg porekla in datuma odvzema vzorca zalege po možnosti še naslednje:

- Koliko celic smo odprli in
- v koliko njih smo našli varoje.

Za vsako parazitirano – z varojo obremenjeno celico je potrebno dodatno zabeležiti:

- v katerem stadiju je bil čebelji osebek v parazitirani celici (iztegnjena ličinka, buba z belimi, buba z roza, buba s škrlatnimi ali buba s črnimi očmi) in
- s koliko samičkami (matičnih varoj) je bila obremenjena celica.

Za posamezne z varojo obremenjene celice, katerih bube so imele škrlatne ali črne oči, pribeležimo:

- stadij – razvojno stopnjo najstarejše hčerke (hčerin-ske pršice) (odrasla, devtonimfa, protonimfa) ter
- prisotnost samčka.

Kdor želi in uspe prepoznati, lahko zabeleži pri vsaki starejši celici (buba s škrlatnimi ali črnimi očmi) dodatno ponovno pokrivanje celičnega pokrovca.

Kaj kažejo rezultati?

Iz teh podatkov lahko ocenimo predvsem VSH-vedenje:

- delež za reprodukcijo nesposobnih varoj (nanašajoč se na vse enostavno parazitirane starejše celice zalege),
- povprečno obremenjenost zalege (deloma tudi posamezne starostne stopnje iz katerih bi lahko sklepali na čiščenje parazitiranih celic v obdobju pokrite zalege in

- delež ponovno pokritih celic.

Kot najboljši parameter-merilo za medsebojno primerjavo družin glede odpornosti na varoje in sposobnosti preživetja se kaže delež za reprodukcijo nesposobnih pršic. Po opazovanjih na varoje odpornih populacij imajo družine s 50 in več % deležem za reprodukcijo nesposobnih pršic dobre možnosti za preživetje brez človekovega posega v smislu zdravljenja.

Kako postopamo z družinami, ki kažejo izrazito VSH-vedenje?

Družine z več kot 30 % za reprodukcijo nesposobnih pršic posedujejo očitno nekatere pomembne dedne zasnove, ki omogočajo VSH-vedenje in jih velja vključiti pri izbiri na omenjeno vedenje. Za dosego cilja (utrditev zelenih lastnosti) je potrebno opraviti križanja s pomočjo umetne osemenitve predvsem med družinami, ki izkazujejo želene karakteristike, vendar so različnega porekla ter njihove potomce znova testirati. Več kot bo družin z VSH-vedenjem na razpolago, ki niso med seboj v sorodu, hitreje in učinkoviteje bo moč stopnjevati izrazitost zelene lastnosti-VSH- vedenja.

Takoj, ko bi prišli do družin z deležem za reprodukcijo nesposobnih pršic, ki bi bil večji od 50%, bi bilo potrebno te družine testirati tudi v praksi in ugotoviti, kako se pri njih razvija odpornost na varoje ter kakšne so njihove druge splošne lastnosti zanimive za čebelarja (mirnost, donos ...). V kolikor bi se družine izkazale pri omenjenih testiranjih, bi jih lahko v prihodnosti uporabili kot očetne družine na plemenilnih postajah, kjer se vzrejajo in odbirajo linije odporne na varoje, za pridobivanje semena za instrumentalno osemenjevanje matic oz. tudi kot matične družine pri obsežnejši vzreji.

Da bi bila omenjena odbira na VSH – vedenje možna in uspešna, je potrebno sodelovanje mnogih čebelarjev in vzrejevalcev. Kogar zanima več na to temo, naj se poveže z delovno skupino Toleranzzucht (www.toleranzzucht.de) oz. s priznano rejsko organizacijo (dr. Peter Kozmus, peter.kozmus@czs.si). Tudi čebelarski inštitut v Kirchhainu bo z veseljem na razpolago kot sogovornik aktivnim čebelarjem, ki so pripravljeni testirati čebele v tej smeri.

Prvič objavljeno v reviji Bienen&Natur prej poimenovani kot ADIZ / Die Biene / Imkerfreund, v št. 8, avgust 2016, str. 10-13.

Viri:

- Büchler, R. (2015): Hoffnung auf Varroatoleranz. ADIZ/db/IF, št. 2, februar 2015, str. 7-9.
- Harris, J. W., Harbo, J. R. (2000): Changes in reproduction of *Varroa destructor* after honey bee queens were exchanged between resistant and susceptible colonies. *Apidologie*, št. 31, str. 689-699.
- Jungels, P. (2015): Dem Ziel ein Stück näher. ADIZ/db/IF, št. 12, december 2015, str. 31-33.
- Locke, B. (2015): Natural *Varroa mite*-surviving *Apis mellifera* honeybee populations. *Apidologie*, št. 46, prost dostop, DOI: 10.1007/s13592-015-0412-8.

Varoja ni enaka varoji

dr. Claudia Garrido (prevod in lektoriranje V. Fajdiga)

BeeSafe

claudia.garrido@bee-safe.eu

Ali je na pohodu nova vrsta varoj? Varoje predstavljajo evropskim čebelarjem že približno 40 let velik problem. Zajedavec je izvirno zajedal azijsko čebelo (*Apis cerana*), ki pa je poleg te »gostila« še drugo vrsto varoj, z imenom *Varroa jacobsoni* (»naša« varoja se s celim imenom imenuje *Varroa destructor*). *V. jacobsoni* je sicer občasno zašla iz družin azijskih čebel v družine tam živečih zahodnih medonosnih čebel, vendar se v le-teh doslej ni mogla razmnoževati. Sedaj pa se na Papui Novi Gvineji pojavljajo družine evropskih medonosnih čebel, v katerih se ta – druga vrsta varoj očitno lahko uspešno razmnožuje.

Ogroženost naših čebel je manj verjetna

Ali se bodo te »nove« pršice zares širile, je seveda odvisno od tega, ali bo človek, v tem primeru čebelar, nekontrolirano prevažal in trgoval z okuženimi družinami. Toda, tudi, če bi uspelo tej vrsti pršice priti v Evropo, se je ni bati. Res je sicer *V. jacobsoni* druga vrsta pršice, vendar z zelo podobnim načinom življenja. Tako bi bili najverjetneje mravljična in oksalna kislina v boju zoper njo prav tako učinkoviti. Torej ni razloga, da bi si v tem trenutku zaradi nje delali skrbi.

Je pa ta, druga vrsta varoj, kljub temu zanimiva. Z njo se dogaja podobno kot se je pred 60 leti dogajalo z *V. destructor*. Menjuje namreč gostitelja. Vse to bi nam lahko dalo nova izhodišča, kako biti kos obema vrstama varoj.

Preobrazba pršic

Odvisnost varoj od gostitelja – medonosne čebele – je zelo velika. Za preživetje in razmnoževanje potrebujejo družine z zalego. Na svojega prvotnega gostitelja – azijsko čebelo so zajedavci povsem prilagojeni. Azijske čebele so zelo podobne našim. Žive v duplih, votlinah, v gnezdu imajo več satov, domačini pa čebelarijo z njimi. Vendar pa obstajajo med obema vrstama čebel tudi razlike. Razvojni krog azijskih čebel, rojnost in tudi njihova »kri« – hemolimfa, so nekoliko drugačni. Hemolimfa je, kot vemo, hrana varojam, sprememba gostitelja pomeni hkrati tudi prehransko prilagoditev, kar predstavlja za parazita stres, kot so nedavno ugotovili znanstveniki.

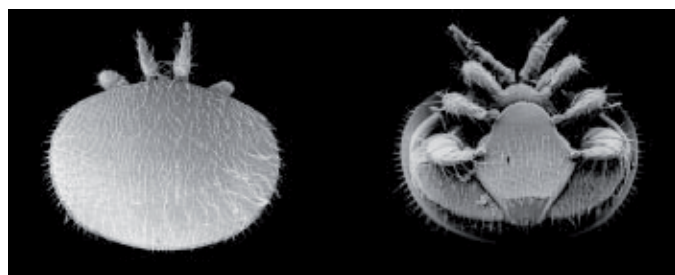
Primerjali so »aktivnost« 287 genov pršic *V. jacobsoni*, ki so parazitirale tako družine azijskih kot tudi evropskih me-

donosnih čebel. Pri novem gostitelju je bilo 91 % teh genov »zelo aktivnih«, kar pomeni, da so delali močnejše kot geni pršic, ki so zajedale prvotnega (izvornega) gostitelja. Mnogi od teh »hiperaktivnih« genov imajo za posledico stresne reakcije, ker se mora *V. jacobsoni* prilagoditi na novega gostitelja. Poleg teh »genov v stresu« pa so tudi geni za prebavo in razmnoževanje drugače aktivirani.

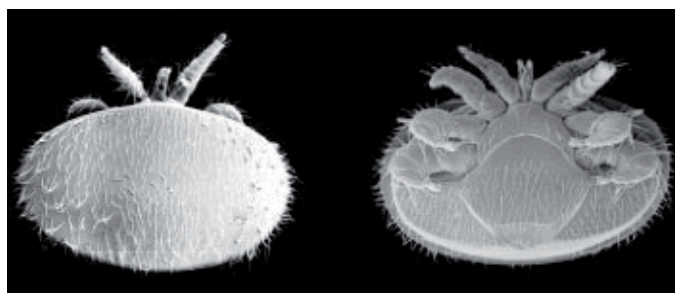
Preprečimo menjavo gostitelja

Menjava gostitelja *V. jacobsoni* iz azijske čebele na evropsko medonosno čebelo se je domnevno zgodila v zadnjih desetih letih, in sicer očitno ne zgolj enkrat. Pri genetskih raziskavah so strokovnjaki našli več linij parazita, ki so se očitno zelo uspešno prilagodile na novega gostitelja. Pršice iz družin na-

Leta 2000 sta avstralska znanstvenika D. L. Anderson in J. W. H. Trueman na osnovi genotipskih, fenotipskih in razmnoževalnih variacij med varojami prikazala, da *V. jacobsoni* dejansko sestoji iz dveh različnih vrst. Uvedla sta novo klasifikacijo, ki opredeljuje *V. destructor* kot samostojno vrsto in ta vrsta se je dejansko razširila iz Azije po celem svetu, medtem, ko vrsta *V. jacobsoni* do danes ostaja omejena na Malezijsko, Indonezijsko območje. To odkritje je tedaj osvetlilo, da se večina dotedanjih raziskav varoj dejansko nanaša na *V. destructor* in ne *V. jacobsoni*.

Prikaz hrbtne in trebušne strani odrasle samice *V. jacobsoni*

Prikaz hrbtne in trebušne strani odrasle samice *V. destructor*

Foto: D. L. Anderson in J. W. H. Trueman

ših čebel (zahodne medonosne čebele) se niso več sposobne razmnoževati na svojem izvornem gostitelju. Ker pa obe čebelji vrsti v Aziji živita zelo blizu druga drugi, je dokaj verjetno, da bo do takšnih menjav gostitelja prihajalo tudi v prihodnosti. Da bi razumeli, zakaj se to dogaja, bi se veljalo izogibati okoliščinam, ki bi omogočale takšne menjave gostitelja.

Naj povzamem: sicer ne obstaja direktna dodatna grožnja za naše čebele; vendar je najboljša zaščita pred »novo« vrsto varoj še vedno preventiva, in sicer da ne uvažamo in

prevažamo čebel preko državnih meja ter s celine na celine. Na ta način se je, na žalost, po vsem svetu razširila že *V. destructor* – z vsemi znanimi posledicami.

Vir:

Anderson, D. L., Trueman J. W. H. (2000): *Varroa jacobsoni* (Acari: Varroidae) is more than one species. *Experimental and Applied Acarology* 24: 165–189.

Garrido, C. (2017): Varroa ist nicht gleich Varroa. *Bienen & Natur* št. 3, marec 2017, str. 10.

Graeffejeva opnarka (*Colletes graeffei*)

Graeffejeve opnarke so bile znanstveno opisane leta 1900 po primerkih, ki jih je pri Tolminu našel švicarski entomolog Eduard Graeffe, zaposlen v Trstu. Pri nas obiskujejo le cvetove poleti cvetočega lepega luka (*Allium pulchellum*). Pri zbiranju peloda in medicini se obešajo na njegove viseče cvetove in lovijo ravnotežje z zadkom, ki ga zavijajo navzgor. Zanimivo je, da na Slovaškem in v Avstriji obiskujejo rumeni luk, v Ukrajini pa še tretjo vrsto divjega luka, a povsod le eno vrsto hranilne rastline. Če bodo kdaj v prihodnosti ugotovili, da gre za različne vrste čebel, bo ime *Colletes graeffei* obdržala naša populacija, saj je vrsta opisana v Sloveniji. Na evropskem rdečem seznamu je opredeljena

kot ogrožena. V Sloveniji je razmeroma pogosta na planotah Trnovskega gozda in Nanosa, pojavlja pa se tudi ponekod v osrednji Sloveniji, na primer v Polhograjskem hribovju. Gnezdi v tleh.

Graeffejeva opnarka na cvetu lepega luka

dr. Andrej Gogala

gogala62@gmail.com

Foto: Andrej Gogala

Novice iz sveta

Nemčija

Vsako leto se zberejo predstavniki nemških čebelarских institutov in poročajo o rezultatih raziskav s področja čebelarstva. Letos so se zbrali v mestu Koblenz.

Botanično poreklo gozdnih medov je za razliko od cvetličnih pogosto zelo težko določiti, ker si raziskovalci ne morejo pomagati s prisotnostjo cvetnega prahu, kakor jo to običajno pri cvetličnih medovih. Ker pa potrošniki gozdne medove zelo cenijo in so zanje pripravljeni tudi več plačati, je za prodajalce pomembno, da navedejo tudi njihovo botanično poreklo, na primer smreka, jelka, bor, macesen, hrast, lipa, javor itd. Kristin Recklies s Tehnične univerze Dresden je razvila novo metodo določanja porekla na osnovi nehlapnih snovi v medu. Te primerja z nehlapnimi snovmi v drevesnih sokovih posameznih vrst iglavcev in listavcev ter tako zelo natančno ugotovi, na kateri drevesni vrsti je nastala mana, iz katere so čebele naredile določeno vrsto medu.

Letos so začeli na Bavarskem pod vodstvom Čebelar-skega inštituta v Veitshöchheimu projekt, s katerim želijo

ugotavljati morebitno **prisotnost malega panjskega hrošča in azijskega sršena** v tej nemški zvezni deželi. V ta namen so razdelili Bavarsko na 140 območij in na vsakem območju določili vsaj enega čebelarja, ki bo trikrat letno pregledoval pasti za hrošča in opazoval žrela panjev, če bi opazil katerega od omenjenih čebeljih sovražnikov. Trenutno je na delu 177 opazovalcev. Medtem ko so azijskega sršena na območju Nemčije do zdaj že videli, pa to za malega panjskega hrošča ne velja.

In še ena zanimivost. Nove raziskave Arneja Thonemana s Čebelar-skega inštituta Hohen Neuendorf kažejo, da prvotne ugotovitve, da prilezejo **samičke varoj v zalego** 15 do 20 ur pred pokritjem celic, ne držijo. Varoje gredo v celice že 24 do 27 ur prej, preden jih čebele pokrijejo, in potem še vedno intenzivno prehajajo, dokler vse celice niso pokrite.

Prevedel in priredil Franc Šivic

Vir:

Spiewok S. (2018): Notizen aus Koblenz. *Deutsches Bienen Journal*, št. 5, maj 2018, str. 64.

Čebelarjeva opravila v septembru

dr. Stanislav Kapun - Vaneča

kapunstanislav@gmail.com

V mesecu septembru se čebelje družine intenzivno pripravljajo na zimo. Zato mora čebelar narediti vse, da bo šla družina dobro pripravljena v zimo. V septembrskem nasvetu vam bom opisal in podal naše izkušnje in priporočila za pripravo čebeljih družin na zimo. Kronološko bom nanizal dejavnosti, ki jih izvajamo ta čas v Čebelarstvu Kapun. V svojem čebelarstvu v mesecu septembru naredimo zadnji večji pregled čebeljih družin, pri čemer izvajamo opravila, opisana v nadaljevanju.

Preverimo količino hrane

Dobro razvita čebelja družina si bo ob gnezdu ustvarjala zaloge medu v obliki vencev, ki se od zadnje strani panja proti žrelu v plodišču na satniku zožujejo. Vsaka čebelja družina namreč poskrbi, da 2/3 hrane skladišči v zadnjem delu plodišča, zaradi morebitnega medsebojnega ropa ali ropa sosednjih čebeljih družin.

Če smo upoštevali navodila iz prejšnje številke *Slovenskega čebelarja*, smo zasledili, da do 1. septembra v manjših količinah krmimo čebelje družine. Ta način krmljenja nam zagotavlja, da čebelje družine **ne zablokiramo z medom**.

Matica mora imeti **dovolj prostora za zaleganje**. Uspešnost dozrajšnih dejavnosti se meri v lepo izgrajenih venci medu okoli lepo strnjene zalege.

Krmljenje s sladkorno raztopino

Od 1. do 15. septembra čebelje družine intenzivno krmimo s sladkorno raztopino 2 : 1 v pitalnikih. Raztopino pripravimo tako, da dva dela sladkorja raztopimo v enem delu vode. Z intenzivnim krmljenjem dosežemo, da čebele polnijo celice, iz katerih so se izvalile, s predelano sladkorno raztopino. Če zato ne poskrbimo, namreč ostanejo čez čas samo venci medu, celice pa ostanejo prazne. Samo venci medu za zimsko zalogo ne zadostujejo, zato nemalokrat pri marsikaterem čebelarju čebelje družine čez zimo stradajo, ne glede na to, da imajo čebelje družine ob straneh plodišča zadostne zaloge medu. Intenzivno jih krmimo do 15. septembra, nato pa krmljenje prekinemo. Intenzivnost zaleganja matice se zmanjšuje, tako da ostaja vedno več celic proti mesecu oktobru nezaleženih. Do tega obdobja moramo pokrmiti na čebeljo družino pribl. 9 kg sladkorja.

Seveda je količina sladkorja odvisna od stojišča. Nekateri čebelarji prepeljejo čebelje družine na ajdovo pašo in povsem razumljivo je, da mora čebelar spremljati tudi donose medicine s pomočjo tehtnice. In če se seveda zgodi obilnejše medenje ajde, potem ne bomo krmili čebeljih družin s sladkorjem, ker si zaloge družine ustvarjajo v plodišču z ajdovim medom. Opozoril bi vas, da je medenje ajde zelo varljivo. Velikokrat se dogaja, da velika čebelarstva na ajdovi paši

pričakujejo nemogoče, moč čebeljih družin pa slabi zaradi premajhnih donosov medicine in si povzročijo močne medsebojne rope čebeljih družin.

S tem načinom krmljenja maksimalno izkoristimo poletne čebele, da predelajo sladkorno raztopino v med in s tem po nepotrebnem ne obremenjujemo zimskih čebel, ki imajo samo dve nalogi, in sicer da prezimijo in spomladi spodbudijo matico k ponovnemu zaleganju, torej poskrbijo za nov poletni rod čebel. Kot je znano, poletne čebele do decembra odmrejo, in če nam je uspelo vzrediti veliko zimskih čebel, ni strahu za preživetje družine čez zimo.

Zimski venec medu na plodiščnem satu

Nekateri čebelarji prepeljejo čebelje družine na ajdovo pašo

Preverimo strnjenost čebelje zalege

Če je čebelja zalega strnjena, potem smo lahko pomirjeni, saj imamo v panju zelo dobro matico. Če je zalega presledkasta, nujno poiščemo matico in jo odstranimo ter dodamo mlado opraseno matico. Naj nam ne bo žal stare matice. Če je ne zamenjamo, bodo čebeljo družino izropale močne čebelje družine, če pa družina le preživi, pa prav gotovo ne bo preživela zime. Matica zaleže premalo zimskih čebel, ki bi preživele družino čez zimo. V Čebelarstvu Kapun v septembru zamenjujemo matice tako, da staro matico odstranimo in takoj dodamo opraseno mlado matico v matičnico na podnico v plodišče. Na začetku septembra je sprejem 99-odstoten. Le redko se zgodi, da je čebelja družina ne sprejme. Čez tri dni preverimo uspešnost dodajanja matice.

Ne posegajmo v čebelje gnezdo

V Čebelarstvu Kapun pri vsaki čebelji družini spoštujemo položaj gnezda v plodišču. Če si čebele gnezdo postavijo na levi ali desni strani ali v sredini, je to pač njihova želja. Nikoli ga ne razdiramo in ga ne postavljamo v sredino. Je pa res, da je spomladi treba čebelje gnezdo urediti v skladu z nasvetom, ki je bil objavljen v aprilski številki *Slovenskega čebelarja*. Z vsakim nepotrebnim posegom povzročamo pri čebeljih družinah stres in povečamo možnost ropa.

Ropanih ali izropanih čebeljih družin ne nadomeščajmo z rezervnimi družinami

Če se nam zgodi v čebelarstvu ropanje čebelje družine, vedno takoj zapremo žrelo, da se ropanje umiri. Naslednji dan čebeljo družino prestavimo na kozico in jo ometemo za čebeljakom. Čebele se sprostijo v druge panje. Satovje prekuhamo ali pa ga damo, če je še dovolj toplo vreme, v sončni talilnik. Prazen panj, ko imamo čas, očistimo in ga pripravimo na novo spomladansko naselitev. Metode zože-

Na začetku septembra je sprejem mlade oprasene matice 99-odstoten.

vanje žrela, nastavljanja smrekovih vejic itd. (lahko bi rekli, kolikor čebelarjev, toliko metod) so nesmiselne. Kot vestni čebelarji moramo premisliti, zakaj je do ropanja prišlo. **Misel, ki je zelo prisotna med čebelarji, da lačna družina ropamočnejšo družino, ne drži. Vedno izropa močnejša in dobro razvita čebelja družina slabše razvito čebeljo družino.**

Če slučajno vstavite rezervno čebeljo družino v izropan panj, je velika verjetnost, da vam rezervo ponovno izropajo močnejše družine. Zato je bolj smiselno vstaviti rezervno čebeljo družino v prazen očiščen panj naslednje leto konec aprila.

Nameščanje zapiral na žrelih

Proti koncu septembra nam začnejo vdirati v panje miši in rove. Te nam lahko naredijo veliko škode, saj uničijo satovje, satnike in velikokrat tudi zgrizejo žrela. Ni treba posebej poudarjati, da je treba vsebino panja zažgati, panj pa ožgati s plinom. Mišji iztrebki namreč močno smrdijo, zato je potrebno temeljito čiščenje. Če uporabljamo ogenj za obžiganje, pazimo, da ne zažgemo čebelnjaka. Vosek, smole in propolis namreč gorijo kot bakla in nešteto krat so si čebelarji po nepotrebnem že naredili težave.

Zatiranje varoj

Varoja je škodljivec, ki dela s prenosom virusov na čebele veliko gospodarsko škodo. Ni bolezen, kot nekateri trdijo, ampak so varoje pršice, škodljivci, ki se prisesajo na čebelo med zadkovimi obročki, kjer je tkivo najtanjša in najmehkejša, in sesajo hemolimfo, s katero se prehranjujejo. V aprilski številki *Slovenskega čebelarja* sem omenil apitehnične ukrepe zatiranja varoj. Tisti, ki ste se nasveta držali, ne bi smeli imeti večjih težav z varojami. Sicer pa še v septembru v našem čebelarstvu vedno uporabljamo 85-odstotno mravljinčno kislino. Še vedno stavimo na šok terapijo. Svetujem vam, da se obrnete na območnega veterinarja VF NVI in z njim rešujete težave.

Če ste do septembra opravili vse tehnološke ukrepe pri čebeljih družinah, se vam ni treba bati za dobro prezimitev čebeljih družin. Svetujem vam, da čim manj odpirate panje, saj lahko nevede stisnete matico, takšen pripetljaj pa obso- di družino na propad.

115-letnica organiziranega delovanja čebelarjev iz Šenčurja

Organizirano čebelarjenje na področju sedanje šenčurske občine se je začelo že leta 1902; takrat še v okviru na novo ustanovljene podružnice ljubljanskega čebelarskega društva v Kranju. Poleg Kranja so bile v kranjsko podružnico vključene tudi nekatere vasi iz bližnje okolice: Stražišče, Šenčur, Predoslje in Preddvor. Šenčurski čebelarji imamo torej bogato, dolgoletno tradicijo. Ob praznovanju 115-letnice organiziranega delovanja smo ponosno prvič razprostrli prapor svojega društva na svečani prireditvi 11. novembra 2017.

Čebelarjenje nekoč – obilje ajdove paše na šenčurskem območju

Pot do bleščeče obletnice je bila kar dolga. Mlajše generacije čebelarjev imajo srečo, da je g. Alojzij Gašperšič svoje spomine o čebelarjenju zaupal sočebelarju Vinku Zupancu. Slednji jih je skrbno zapisal in shranil v društveni arhiv. V zapisih Alojzija Gašperšiča je navedeno, da je bilo čebelarstvo na območju sedanje občine Šenčur dobro razvito že pred letom 1900. Ajde je bilo takrat obilo in tudi dobro je medila. Na šenčursko območje so dovažali čebele tudi čebelarji iz Bohinja z okolico. Natovorili so jih na lesene vozove, ki so jih imenovali lojtrniki. Čebelje družine so nastanili na kmetijah v določenih čebelnjakih ali kar ob njih in jih pokrili z deskami.

Čebelarjenje je uspevalo tudi po prvi svetovni vojni. Nekatera, za tedanje razmere močnejša čebelarstva so obsegala tudi do 60 kranjičev in AŽ-panjev. Čebelarji so bili takrat vključeni v ČD Kranj. Med sabo so sodelovali v debatnem krožku ali na društveni ravni. Prejemali so tudi denaturirani sladkor, ki je bil pomešan z žagovino, ogljem ali papriko, da ga čebelarji ne bi rabili v druge namene. Vsakemu čebelarju je pripadalo 3–5 kg sladkorja na panj. Sladkor so prejemali tudi med drugo svetovno vojno. Po vojni pa je bil sladkor nekaj časa vezan na oddajo medu. Čebelarji iz Bohinja z okolico so vozili čebele na ajdovo pašo na šenčursko območje vse tja do leta 1956, ko ajda zaradi spremenjenega načina kmetovanja ni več medila.

Kmalu po koncu druge svetovne vojne je bila ustanovljena Čebelarska družina Šenčur. Ustanovitelj je bil čebelar Jakob Ropret, ki je bil izvoljen

Čebele, pripeljane na ajdovo pašo na lojtrniku. Ekspонат v Čebelarsko kmečkem muzeju, Čebelarstvo Franci Strupi, Spodnji Brnik pri Cerkljah na Gorenjskem.

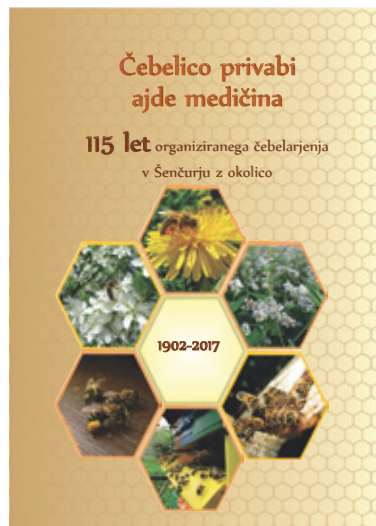
Foto: Franci Rozman

tudi za prvega predsednika čebelarske družine. Zastopnik šenčurske družine v Kranju je bil g. Alojzij Gašperšič, ki je vodil tudi lokalno opazovalno postajo. Družina v Šenčurju je organizirala prevoze na gozdne paše, na pasišča smreke, jelke in kostanja. Čebelarji iz Voklega in Vogelja so vozili čebele na Puterhof nad Tržičem. V letih od 1952 do 1955 se je organiziral tudi prevoz čebel na otok Hvar. Dolgi vožnji (prva z vlakom, druga s tovornjakom Tiskanine Kranj) se ni sta obrestovali zaradi slabega, deževnega vremena. Čebelar Alojzij Gašperšič je bil predsednik Čebelarske družine Šenčur po letu 1955 do razpada družine. Takrat se je čebelarska društvena dejavnost iz Šenčurja preselila v na novo ustanovljeno Čebelarsko družino Voklo. Z nastankom novih občin v samostojni in demokratični Sloveniji so se čebelarske družine po vaseh reorganizirale na občinski ravni v društva. V naslednjih letih se je društvena dejavnost vrnila v Šenčur. Tako je zapisano v letnem poročilu g. Vinka Zupanca ml., ki je bil leta 1996 predsednik Čebelarske družine Voklo.

Predstavitev ČD Šenčur v današnjem času

Današnje ČD Šenčur je bilo registrirano 29. 12. 1976. Sedanji predsednik Damijan Kimovec je prevzel to funkcijo leta 2006. Od takrat se je število članov z 10 povzpelo na 26. Društvo je dejavno na občinski ravni na raznih prireditvah, v ČZ Gorenjske in ČZS. V društvo so včlanjeni čebelarji iz celotne občine Šenčur. V okviru svojih dejavnosti društvo organizira ali sodeluje na raznih strokovnih predavanjih. Zgledno že vrsto let sodeluje tudi z OŠ Šenčur in vrtcem, z Varstveno delovnim centrom Kranj in z raznimi drugimi društvi. Del svoje dejavnosti društvo predstavlja na dnevu odprtih vrat.

Tehnologije čebelarjenja se prilagajajo podnebnim spremembam in tehnologiji kmetovanja, zdravljenje čebel postaja vse zahtevnejše. Starejši člani društva in v zadnjem ob-

Zbornik ob 115-letnici organiziranega čebelarjenja na območju Šenčurja

Foto: Franci Rozman

Razvitje prapora ČD Šenčur 11. novembra 2017

dobju vse večje število čebelarjev začetnikov stežka sledijo novitetam. Zato društvo redno organizira sestanke, na katerih se izmenjujejo izkušnje in sprejemajo potrebni ukrepi za reševanje težav. Zelo pomemben del dejavnosti društva predstavlja čebelarski krožek v OŠ Šenčur, ki je bil ustanovljen leta 2008. Osveščanje o pomembnosti obstoja čebel za naravo in ljudi se mora začeti že v rani mladosti. V ta namen in za piljenje čebelarskih spretnosti je bil leta 2011 s pomočjo ČZS in donatorjev izdelan in dan v uporabo društveni čebelnjak, ki krasi travnik pred šenčursko šolo. Krožek vodi g. Viljem Kavčnik. Za prihodnje vodenje krožka se pripravlja učitelj Andrej Cej. Člani društva v decembru, ko goduje sv. Ambrož in je v nedeljo darovana maša, okrasijo cerkev s čebelarskimi motivi, izdelki in jasicami iz voska ter vaščane po maši pogostijo z medenimi dobrotami kar pred cerkvijo.

Na Občini Šenčur imajo za čebelarje kar precej posluha. Župan Ciril Kozjek, nekdanj tudi sam čebelar, je doniral veliko voska za izdelovanje jasic. Poleg tega društvo redno kandidira na javnih občinskih razpisih in tako pridobiva denarna sredstva za izvedbo svojih dejavnosti.

Zapisane zgodovine o društvu in delovanju čebelarjev na področju občine Šenčur ni veliko. V zborniku, ki ga je društvo izdalo ob tej priložnosti, so v kratkem kronološkem preletu strnjene pripovedi nekaterih še živečih starejših čebelarjev iz Šenčurja in okolice. Lahko se razbere primerjava med nekdanjim in sedanjim čebelarjenjem. Velik del pozornosti je namenjen tudi sedanjemu stanju v društvu, društvenim dejavnostim in čebelarjem, ki trenutno nosijo glavno breme, da društvo uspešno deluje. Zbornik je oblikoval in tehnično uredil Franci Rozman.

Na slavnostni prireditvi 11. novembra 2017 je v rokah praporščaka Leopolda Cankarja prvič zaplapolal društveni prapor v zeleni barvi z motivi: Slovenija, občina Šenčur, ajda, cerkev sv. Jurija, ČD Šenčur, čebelarji, deviško satje in čebela; vsaka od naštetih stvari ima poseben pomen za čebelarje ČD Šenčur, zato je sleherni namenjena pozornost tudi na društvenem praporju. Prireditve, na kateri so prepevali tudi Jurjevi godci in otroci iz šenčurske osnovne šole, so se udeležili zastopniki in praporščaki sosednjih čebelarskih društev, predsednik ČZS Boštjan Noč in Aleš Perič Močnik, podžupan občine Šenčur. Po prireditvi so domači čebelarji goste pogostili z dobro kapljico, pecivom in okusnim prigrizkom. Naj med!

Franci Rozman

70 let Čebelarskega društva Loče

ČD Loče je lani praznovalo 70-letnico delovanja. V okviru praznovanja jubileja so pripravili več dejavnosti, in sicer so izdali jubilejni zbornik, posadili spominsko lipo, pripravili čebelarsko razstavo in organizirali srečanje čebelarjev Dravinjske doline s sveto mašo ob godu svetega Ambroža, zavetnika čebelarjev. Za zaključek so v domu kulture v Ločah pripravili svečano akademijo, na kateri so nastopili otroci iz vrtca Loče in mlada harmonikarica Leja. Poseben pečat so prireditvi dodali posebni gosti, in sicer župan občine Slovenske Konjice Miran Gorinšek, predsednik KS Loče Janez Čakš, predsednik ČZ Slovenske Konjice Aleksander Žvikart in slovenska medena kraljica Mateja Šoštarčič. Na akademiji so najzaslužnejšim podelili čebelarska odlikovanja in priznanja. Odlikovanje A. J. II. stopnje je prejelo ČD Loče, odlikovanje A. J. III. stopnje so prejeli Rudi Ribič, Andreja Kvas in Anton Kolar, listino čebelarskega veterana pa so prejeli Franc Krajnc, Anton Ratej in Zlatko Fevžer.

Anton Kolar

Protistresni in apiterapijski center – čebelnjak za gasilce

Poklicna gasilska enota Celje se je v zadnjih 12 letih razvila v dobro organizirano, vrhunsko opremljeno in motivirano enoto, ki je namenjena reševanju ljudi, materialnih dobrin in narave ob vseh oblikah ogrožanja. Pri delu in razvoju je inovativna in naravnana k varstvu narave. Med največjimi ekološkimi pridobitvami sta sončna elektrarna in ogrevanje s toplotno črpalko zrak-voda. Ker so gasilci pri svojem delu zelo obremenjeni in naletijo na stresne situacije, se je porodila ideja o ustanovitvi protistresnega centra, ki bi temeljil na apiterapiji. Težke nesreče, povezane s težkimi poškodbami in žal tudi s smrtnimi primeri, veliki požari, ekološke nesreče, velika neurja s poplavami, vse to pušča posledice v življenju gasilcev. Prepričani smo, da bomo lahko s svojim centrom in delom s čebelami zmanjšali stres zaposlenih in jim tako pomagali h kakovostnejšemu življenju in zmanjšali število bolezni, ki jih povzroča stresno življenje.

Čebele na več načinov blagodejno vplivajo na ljudi. Gre za vrsto pozitivnih učinkov vdihavanja, pomirjanja pri delu s čebelami in uporabe čebeljih proizvodov. Apiterapijo bomo razvijali z izkušnjami drugih tovrstnih centrov, povezanih z lastnimi spoznanji pri delu s čebelami. V vrstah gasilcev imamo tri čebelarje, ki bodo na začetku skrbniki centra. V

Foto: Janko Požežnik

nadaljevanju pa upamo, da bomo za čebelarjenje navdušili še koga. Seveda smo še na začetku in hvaležni bomo vsakega nasveta izkušenih čebelarjev, še posebej tistih, ki se ukvarjajo z apiterapijo. Ne nazadnje pa je naša dejavnost povezana z naravo, saj vemo, kaj čebele pomenijo za ohranitev življenja na zemlji. Naš primarni cilj ni pridobivanje čebeljih pridelkov, kar pa bomo pridelali, bomo porabili za zaposlene.

Janko Požežnik, direktor Poklicne gasilske enote Celje

Planinski roj čebel na vrhu Blegoša

Tudi čebele se pred poletno vročino »umikajo« v višje lege. Nekdanji sodelavci lesarskega podjetja Hoja, ki imajo vsako leto na začetku junija spominski pohod na Blegoš, so v nede-

ljo, 10. 6., fotografirali roj, ki je preletel vrh Blegoša (1562 m), že dan poprej in se očitno vrnil.

Stane Mesar

Foto: Peter Hafner

Na Uršlji gori postavili najvišje ležeči slovenski čebelnjak

Na 1699 metrov visoki Uršlji gori stoji najvišje ležeči slovenski čebelnjak. V sklopu dogodkov ob svetovnem dnevu čebel so ga 5. 8. 2018 odprli in blagoslovili koroški čebelarji. Botra čebelnjaka je županja občine Črna mag. Romana Lesjak. Čebelja paša bo glede na gorsko podnebje trajala od maja do avgusta. Čebelarji dnevni donos spremljajo kar po spletu, saj sta panja opremljena z elektronsko tehtnico. Ker pozimi na gori zapade več metrov snega in bi čebele take razmere stežka preživele, bodo panje konec jeseni preselili v dolino. Vzdušje na odprtju je bilo prijetno in čebelarji so z lepimi občutki odhajali domov ter si na koncu obljubili, da se ponovno snidejo čez leto dni.

Rudi Vogel

Foto: Rudi Vogel

Vir:

MMC RTV SLO, Televizija Slovenija.

1. in 3. mesto na mednarodnem tekmovanju v Franciji

Slovenska ekipa mladih čebelarjev se je vrnila iz Francije z izjemnim uspehom. Mednarodnega tekmovanja mladih čebelarjev (2.–6. julij 2018, Nerac) se je udeležilo rekordnih 84 tekmovalcev iz kar 28 držav (Albanija, Avstrija, Belorusija, Češka, Danska, Estonija, Anglija, Finska, Francija, Gruzija, Nemčija, Indija, Irska, Izrael, Italija, Kazahstan, Libanon, Litva, Malta, Nizozemska, Poljska, Romunija, Rusija, Škotska, Slovaška, Ukrajina in Zimbabve). Ekipa iz OŠ Selnica ob Dravi v sestavi Luka Kričej, Mitja Kositer in Ožbej Očko, pod mentorstvom Blaža Lovriča je pokazala veliko čebelarskega znanja, poleg tega pa tudi izjemnih komunikacijskih, jezikovnih in družabnih spretnosti. V konkuren-

ci mednarodno mešanih ekip je učenec Mitja Kositer s svojo ekipo osvojil 1. mesto med 13 ekipami. Med posamezniki pa je med 84 tekmovalci Luka Kričej osvojil izjemno 3. mesto. Z lepo izkušnjo in številnimi novimi spoznanji pa se s tekmovanja vračava spremljevalca mentor Blaž Lovrič in oče enega izmed tekmovalcev Tomaž Kričej, ki sva s ponosom spremljala naše mlade čebelarje. Udeležbo Slovenije na IMYB 2018 je omogočilo pokroviteljstvo Krke, d. d., ki se jim na tem mestu zahvaljujemo za velikodušno podporo.

Blaž Lovrič, mentor

Foto: Blaž Lovrič

Foto: Blaž Lovrič

Vabilo na 3. znanstveni posvet o čebelah in čebelarstvu Poklukarjevi dnevi 2018

Slovensko akademsko čebelarsko društvo (SAČD) v sodelovanju s Kmetijskim inštitutom Slovenije 4. in 5. oktobra 2018 organizira 3. znanstveni posvet o čebelah in čebelarstvu, ki smo ga podnaslovili »Poklukarjevi dnevi« v spomin dr. Janezu Poklukarju, nekdanjemu predsedniku SAČD.

V četrtek, 4. oktobra 2018, bo posvet v Veliki dvorani **Kmetijskega inštituta Slovenije, Hacquetova ulica 17, Ljubljana**. Na posvetu bodo predstavljene strokovne in raziskovalne dejavnosti na področju čebelarstva v Sloveniji in tujini, usmerjene v nove izzive in iskanja skupnih rešitev za boljšo gospodarnost, produktivnost in preživetje čebel ter ohranjanje visokokakovostnih čebeljih pridelkov. Na posvetu bodo sodelovali tudi predavatelji iz tujine.

V petek, 5. oktobra 2018, bo organizirana strokovna ekskurzija na **Veterinarsko fakulteto Univerze v Zagrebu**. Na Veterinarski fakulteti v Zagrebu bo naša gostiteljica izr.

prof. dr. Ivana Tlak Gajger, ki nam bo predstavila njihov *Zavod za biologijo i patologiju riba i pčela*. Sledile bodo predstavitve preteklega medsebojnega sodelovanja Slovenije in Hrvaške na področju zdravstvenega varstva čebel ter sedanje dejavnosti obeh držav. Po zaključni razpravi bosta sledila kosilo in krajši ogled Zagreba.

Za Poklukarjeve dneve je predvidena kotizacija:

- posvet in ekskurzija – 30 EUR (4. in 5. oktober); število sedežev je omejeno na 30, prednost imajo predavatelji, gostje iz tujine in člani SAČD-ja;
- posvet s kosilom – 20 EUR (4. oktober);
- posvet brez kosila – 15 EUR (4. oktober).

Prijave sprejemamo na: maja.smodis.skerl@kis.si in ajda.moskric@kis.si.

ČEBELARKE IN ČEBELARJI, VLJUDNO VABLJENI!

ČEBELARSKI CENTER GORENJSKE

Čebelarstva zveza Slovenije, Javna svetovalna služba v čebelarstvu, pripravlja v sodelovanju z LUR – Čebelarsko razvojno izobraževalnim centrom Gorenjske, Čebelarsko zvezo Gorenjske in ČD Radovljica

»Prid'te na štruklje«, DAN MEDU V KULINARIKI – FESTIVAL MEDU,

v soboto, 22. septembra 2018, v Čebelarskem centru Gorenjske v Lescah od 10.00 ure dalje

PROGRAM

10.00 Predavanje: »Od zunaj z medom, od znotraj s kurjekom! Med v kulinariki in gastronomiji« – prof. dr. Janez Bogataj, etnolog.

11.30 Predstavitve bogatega medenega menija z medom ter degustacija – Marija Arh Ivanšek.

15.00 Razglasitev rezultatov in podelitev priznanj ocenjevanja medu.

16.00 Predstavitve medenega menija z zmagovalno jedjo »VOU« – slastna govedina z vlivanci treh okusov in zelenjavo in degustacija – Marija Arh Ivanšek in Sandi Marolt.

17.00 Predavanje: *Od čebel do celičnega zdravja* – Marija Merljak, svetovalka za zdravo prehrano.

- **TRŽNICA** Z BOGATO PONUDBO ČEBELJIH PRIDELKOV IN IZDELKOV IN DOBROTAMI Z LOKALNIH KMETIJ.
- **USTVARJALNE DELAVNICE IN DRUŽABNE IGRE ZA OTROKE IN ODRASLE:** IZDELAVA ČEBELIC IZ GLINE, IZDELAVA DRAŽGOŠKIH KRUHKOV, ISKANJE ČEBELJEGA ZAKLADA.
- **MEDENE PIJAČE.**
- **DEGUSTACIJA RAZLIČNIH VRST MEDU.**
- **ORGANIZIRANI OGLEDI** ČEBELNJAKA IN ČEBELARSKEGA CENTRA S PREDSTAVITVIJO ČEBELARSTVA.

In še mnogo spremljevalnih aktivnosti. Podroben program najdete na www.czs.si.

Ste že poskusili tradicionalne jedi pripravljene na sodoben način z različnimi vrstami medu:
BAKALCO, ŽLIKROFE, PEHTRANOVE ŠTRUKLJE S HRUŠKAMI, KUHANIMI V RDEČEM VINU, PAJTIČKE, ŽELŠEVKO ...

Obiščite nas na Dnevu medu v kulinariki in vse to in še več boste lahko poskusili brezplačno!

Čebelarji ste še posebej vabljeni, da se dogodka udeležite in prinesete letošnji med.
Terenska svetovalca Janez Markič ter Tomaž Pintar vam bosta pomagala določiti vrsto medu in vam svetovala pri vključevanju v sheme kakovosti ...

Ne zamudite priložnosti za druženje, zabavo, odkrivanje novih spoznanj, izmenjavo medsebojnih izkušenj in povezovanje čebelarjev in vseh ljubiteljev medu!

Energijske sončnične kroglice

ČZS, JSSČ, v okviru projekta »Kar sejemo, to žanjemo« spodbuja gojenje sončnic. To so rastline, ki s svojo medicino in cvetnim prahom dajejo čebelarom hrano in omogočajo njihov razvoj. Semena sončnic pa so primerna za uživanje. Lahko rečemo, da so pomembna hrana za čebele in druge živali ter ljudi. Za vas smo pripravili preprost, zdrav in slasten recept, kje boste uporabili semena sončnic. Vabimo vas, da svoj jedilnik obogatite z energijskimi sončničnimi kroglicami.

Foto: Mateja Reš

SESTAVINE: 1 skodelica (1/4 l) sončničnih semen, 1/2 skodelice suhih brusnic, 1/2 skodelice datljev (ali suhih fig, hrušk), 2 žlici medu po izbiri, 1 ščepec soli, 1 žlica cvetnega prahu

PRIPRAVA: V sekljalniku zmeljemo datlje, polovico sončničnih semen, sol in cvetni prah. Dodamo lahko tudi cimet, kardamom in ingver. Dodamo med, brusnice in preostala sončnična semena in ročno oblikujemo kepo testa. Maso razdelimo na dva dela, oblikujemo dolga svaljka in jo na deski razrežemo. Po želji oblikujemo kroglice ali pustimo narezano kot salamo. Če želimo bolj homogeno maso, lahko vse sestavine stresemo v sekljalnik in sesekljamo hkrati. Ali pa poleg datljev zmeljemo tudi brusnice, tako se masa lepo rdeče obarva. Kroglice bi lahko potopili še v temno čokolado ali povaljali v sesekljanih brusnicah ali kokosu.

Vaš recept pošljite na e-naslov: natasa.strukelj@czs.si

Avtorica recepta: Mateja Reš

ČZS aktivno v raziskave o zdravilnih sestavinah medu in drugih pridelkov slovenskih čebelarjev

Vsi vemo, da so med in drugi čebelji pridelki zelo kakovosten in odličen dodatek k prehrani ... Ena nalog ČZS v prihodnje je, da gremo v znanstvene raziskave in te zdravilne sestavine

tudi dokažemo. S ponosom lahko rečemo, da je nekaj raziskav na medu že narejenih, in lahko smo optimisti.

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Javni poziv za izbor lokacije Čebelji svet

Čebelarstva zveza Slovenije išče za namen zagotavljanja ozaveščanja javnosti o pomenu čebel in drugih opraševalcev ter njihove ključne vloge na področju kmetijstva, okolja in za človeštvo nasploh, javne službe v čebelarstvu in promocije čebelarstva **lokacijo za postavitev paviljona Če-**

belji svet, ki je v lasti Republike Slovenije. Javni poziv za izbor lokacije je objavljen na spletni strani ČZS: www.czs.si/content/A15 pod rubriko Javni razpisi in natečaji. Na razpis se lahko prijavijo čebelarstva društva in območne regijske zveze skupaj z lokalnimi skupnostmi (občinami). Upoštewane bodo ponudbe, ki bodo prispele na sedež Čebelarstva zveze Slovenije, Brdo 8, 1225 Lukovica, do vključno 1. 10. 2018 do 10.00 ure. Ponudbe morajo

biti poslane s priporočeno pošto ali dostavljene v tajništvo ČZS.

Lidija Senič, vodja služb ČZS

Povabilo k sodelovanju na Festivalu čebelarstva pesmi – Lukovica 2018

Petje in čebelarjenje sta del slovenske kulture in zato smo se pri ČZS v sodelovanju z Občino Lukovica odločili za organizacijo 3. Festivala čebelarstva pesmi. Na ta način želimo pevske ansamble spodbuditi k izvajanju nedvomno številčnih in malo znanih pesmi s čebelarstvo vsebino, skladatelje pa k pi-

sanju novih. Festival čebelarstva pesmi bo potekal **v petek, 7. decembra 2018 ob 18. uri**, v kulturnem domu v Lukovici. Podroben program festivala bomo objavili po prejemu prijav vokalnih ansamblov k sodelovanju. K sodelovanju vabimo odrasle vokalne ansamble (moške, ženske ali mešane), ki se boste na festivalu predstavili s tremi slovenskimi pesmimi po svojem izboru, ena od njih mora imeti čebelarstvo vsebino. Izvedbe pesmi s čebelarstvo vsebino bodo strokovno ocenjene, iz-

vajalec najboljše – po izboru občinstva – pa bo z zmagovalno skladbo nastopil na čebelarstvu prazniku slovenskih čebelarjev v prihodnjem letu. Rok za prijavo k sodelovanju je **15. oktober 2018**, obrazec za prijavo je objavljen na spletni strani ČZS, na voljo pa je tudi na e-naslovu: matej.mandelj@czs.si. Organizator festivala si pridržuje pravico, da ob večjem številu sodelujočih, lahko število izvedenih skladb omeji na dve.

Matej Mandelj, tajnik ČZS

Povabilo k pisanju čebelarstva pesmi

Vse zainteresirane vabimo k pisanju besedil čebelarstva pesmi. Pri-
dobljena besedila bomo ponudili v

uglasbitev. Tiste pisce besedil, ki ste tudi skladatelji, pa vabimo, da svoje besedilo tudi uglasbite in nam posredujete notni zapis, po možnosti za moški, ženski in mešani zbor. Zaželeno je, da prijave pošljete do konca

leta 2018. Ob prijavi navedite: ime in priimek avtorja besedila, naslov, telefonsko številko in e-naslov ter naslov pesmi. Prijave pošljite na e-naslov matej.mandelj@czs.si.

Matej Mandelj, tajnik ČZS

Iščemo čebelarstvo najprijaznejšo občino v letu 2018

ČZS, JSSČ, v partnerskem sodelovanju s Semenarno Ljubljana išče **čebelarstvo najprijaznejšo občino v letu 2018**. Namen natečaja je izboljšanje delovanja med lokalnimi skupnostmi in čebelarstvi. Predstavniki čebelarstva društev najbolj veste, kako dejavna sta vaša občina in sodelovanje z njo, zato vas vabimo, da sodelujete na

natečaju. Tudi če vaše sodelovanje ni tako zgledno, lahko predlagate občino in navedete, kje vidite boljše možnosti sodelovanja. Predlagatelji slovenskih občin so izključno čebelarstva društva. Prijavni obrazec dobite na spletni strani ČZS. Na prijavnem obrazcu se navedejo vse dejavnosti, ki jih občina izvaja v korist ohranjanja čebelarstva v **dotičnem letu**, ki jih lahko podkrepite tudi s fotografijami. Izpolnjene prijavnice obrazce posredujte na naslov ČZS, Brdo 8, 1225 Lukovica, najkasneje do 31. 10. 2018. Po

zaključku prejema prijav bo strokovna komisija v ožji izbor izbrala tri slovenske občine, ki se bodo potegovala za naziv čebelarstvo najprijaznejša občina v letu 2018. Predlagatelji občin bodo o rezultatih natečaja obveščeni elektronsko. Semenarna Ljubljana bo vsem čebelarjem iz najboljših treh občin podarila po tri vrečke različnih semen medovitih rastlin. V primeru dodatnih vprašanj se lahko obrnete na Natašo Lilek (natasa.lilek@czs.si, 040/436 519, 01/729 61 29).

Nataša Lilek, svetovalka JSSČ

Želja in cilj je, da bi sveti oče sprejel slovenske čebelarje ter daroval sveto mašo

Junija 2018 sem v imenu slovenskih čebelarjev zaprosil naša poslanca EU g. Lojzeta Peterleta in g. Franca Bogoviča, naj nam pomagata priti do PAPEŽA. Želja in cilj je, da bi sveti oče

sprejel slovenske čebelarje in na osrednjem trgu maševal za vse čebele in čebelarje sveta.

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Izobraževanja in usposabljanja svetovalcev specialistov v letu 2019

JSSČ, ČZS, želi s tem obvestilom pri čebelarških društvih in območnih čebelarških zvezah preveriti potrebo po izvedbi usposabljanj in svetovanj

v organizaciji njenih svetovalcev specialistov s področja varne hrane, tehnologije in ekonomike čebelarjenja. V programu JSSČ kot tudi v programih PRO in ONS za leto 2019 je predvideno tudi določeno število posameznih usposabljanj in svetovanj (v preglednici), ki bodo po načelu enakomerne zastopanosti območij potekala po

vsej Sloveniji. Povratna informacija s terena nam bo pomagala pri načrtovanju usposabljanj, zato vas vabimo, da svoje morebitne potrebe najpozneje do 5. oktobra 2018 sporočite g. Marku Borku na e-naslov: marko.borko@czs.si ali po pošti na naslov ČZS.

JSSČ

Tehnologija čebelarjenja
Apitehnični ukrepi
Delavnica za uporabo spletnih aplikacij za vnos in registracijo stojišč – SIRIS, GERK za upravljavce pašnih redov
Tehnologija čebelarjenja z različnimi vrstami listovnih panjev
Pridelava in predelava voska
Ekonomika čebelarjenja
Izdelava razvojnih načrtov
Možnosti pridobivanja in črpanja nepovratnih sredstev
Priprava čebeljih pridelkov za prodajo in čebelarška zakonodaja s področja prodaje in trženja

Trženje čebeljih pridelkov in izdelkov
Varna hrana
Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu
Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV
Označevanje in tehnologija pridelave medu
Označevanje in tehnologija pridelave cvetnega prahu
Označevanje in tehnologija pridelave propolisa
PRO in ONS
Čebelje paše v Sloveniji
Vzreja matic in ohranjanje kranjske čebele

Priprava načrta za čebelarška usposabljanja v programskem letu 2019

ČZS želi pri čebelarških društvih in območnih čebelarških zvezah preveriti potrebo po izvedbi čebelarških usposabljanj. Povratna informacija s terena bo organizatorjem v pomoč pri oblikovanju načrta usposabljanj v okviru ukrepa »Usposabljanje čebelarjev« iz Uredbe ukrepov na področju čebelarstva v programskem letu 2019. Zato vas prosimo, da svoje morebitne potrebe najpozneje do 5. 10. 2018 sporočite g. Marku Borku na e-naslov: marko.borko@czs.si ali po pošti na naslov ČZS. Glede na razpoložljivo število ur usposabljanj in zbranih povratnih informacij bomo po načelu enakomerne zastopanosti območij usposabljanja razporedili po vsej Sloveniji. **Čebelarškim društvom so na**

razpolago teme usposabljanj v naslednjih vsebinskih sklopih:

Biologija in oskrba čebeljih družin
Izbrana poglavja biologije čebel
Oskrba čebeljih družin skozi leto
Oskrba čebeljih družin za uspešno prezimovanje
Vzreja matic
Vzreja čebeljih matic
Vzreja čebeljih matic – delavnica
Čebelje paše
Prepoznavanje medovitih rastlin
Gozdne paše
Sadjarstvo in čebelarstvo
Terenski ogledi medonosnih rastlin in povzročiteljev gozdnega medenja
Podjetništvo in trženje
Čebelarški turizem
Medena kulinarika – delavnica
Apiterapija
Zgodovina čebelarstva

Tečaji za čebelarje začetnike

ČZS razpisuje tečaje za čebelarje

začetnike, ki bodo predvidoma potekali od januarja do junija 2019 (teorija in praksa). Območne čebelarške zveze oz. čebelarška društva naj vlogo za izvedbo tečaja pošljejo najpozneje do 5. 10. 2018 g. Marku Borku na e-naslov: marko.borko@czs.si ali po pošti na naslov ČZS. Vloga mora vsebovati podatke o predvidenem kraju izvedbe tečaja in podatke za stik čebelarškega društva. V njej lahko navedete morebitne izvajalce učnega načrta tečaja v svojem okolju. Zaradi omejenih zmoglosti bo potrjen največ en tečaj na volilni okoliš ČZS. Območne zveze in ČD prosimo, da se glede določitve lokacije tečaja v posameznem volilnem okolišu dogovorijo med seboj. Po koncu razpisa, ko bo znan dokončen razpored tečajev v programskem letu 2019, bo v *Slovenskem čebelarju* in na spletni strani ČZS objavljen razpis za zbiranje prijav zainteresiranih kandidatov za tečaje. ČZS

Svetovanja terenskih svetovalcev pri opravilih v jesenskem času

Prihajamo v čas, ko končujemo in tudi že načrtujemo novo čebelarstvo sezono. V mesecu septembru preverimo zaloge hrane v posamezni čebelji družini in tako ocenimo, ali ima čebelja družina dovolj zalog hrane za mrzle zimske dni. Če je treba družino še dodatno krmiti, moramo biti pozorni, kako vstavljamo hrano, kajti že majhna napaka lahko privede do ropanja. Vzrok ropanja sta lahko tako razlitje sladkorne raztopine kot nepotrebno pregledovanje čebeljih družin. Seveda se pri tej vrsti opravila pojavijo razna vprašanja in prav je, da se z njimi obrnemo na svojega najbližjega terenskega svetovalca, ki bo pomagal odgovoriti nanje.

Terenski svetovalci so čebelarjem dostopni na območju celotne Sloveni-

je. Svetovanja se nanašajo na praktične nasvete pri čebelarjenju, in sicer s področja tehnologije, osnovne odbire v čebelarstvu, ekonomike in varne hrane. Zajemajo tudi svetovanje pri izvajanju splošnih preventivnih ukrepov in pregledovanje čebeljih družin, ocenjevanje pravilnosti razvoja čebeljih družin ob različnih pogojih reje in ugotavljanje morebitnih sprememb v obnašanju čebel in sprememb na zalegi, pripravo čebel na prevoz ter izkoriščanje paše in druge naloge, potrebne za izboljšanje tehnološkega stanja v čebelarstvu.

Čebelarji imamo sedaj tudi možnost, da nam terenski svetovalci v čebelarstvu opravijo svetovanje iz interne kontrole medu. Pripravimo lahko vzorce vsakega od medu, ki smo ga letos pridelali. Na posameznem vzorcu bo terenski svetovalac opravil analize. Izvedel bo meritev vsebnosti vode in električne prevodnosti medu. Pridobljeni

podatki iz terenske analize nam bodo v pomoč pri določanju izvora medu. Skupaj še preverimo podatke na nalepkah za med. Tako preverimo, ali so pravilno zapisani vsi obvezni podatki na nalepkah, še preden bo med šel v prodajo.

Sedaj je tudi čas, da vzorčimo čebele in jih damo na analizo določanja kubitalnega indeksa. Analiza čebel je brezplačna, zato stopite v stik s terenskimi svetovalci, da vam svetujejo, kako pripraviti vzorce čebel za analizo, ali pa pokličite g. Tomaža Samca na tel. št. 040/436 517. Pripravljene vzorce pošljite na ČZS, kjer vam bomo opravili analizo.

V zadnjem obdobju leta bodo izvajali tudi delavnice na svojih območjih. Delavnice so namenjene vsem čebelarjem. Seznam terenskih svetovalcev po posameznih območjih je objavljen na spletni strani ČZS. Termine delavnic po Sloveniji objavljamo v nadaljevanju.

Tomaž Samec, svetovalac JSSČ

Urnik svetovalnih delavnic terenskih svetovalcev JSSČ v septembru

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Stik
6. sep.	17.00	Pomen izvajanja rejskega programa	Franc Podrižnik	društveni čebelnjak ČD Prebold (Anin dom, Prebold)	g. Grm 041/201 327
6. sep.	18.00	Izpolnjevanje obrazcev SDHNČ	Roman Marinko	ČD Urbani čebelar, Center kulture Španski borci 3, Zaloška 61, Ljubljana	g. Trušnovc 031/253 929
14. sep.	18.00	Pridelava medu in kakovostne sheme medu	Brane Borštnik	Čebelarški dom DLČ APIS Ribnica	g. Borštnik 031/336 905
17. sep.	16.30	Dobra tehnološka praksa v čebelarstvu in izpolnjevanje obrazcev SDHNČ	Anton Sušl	slapenski most, Lože, Vipava	g. Sušl 041/613 595
21. sep.	18.00	Pomen izvajanja rejskega programa in izpolnjevanje obrazcev SDHNČ	Stanislav Kitak	prostor Čebelarskega društva Cirkulane	g. Kitak 041/864 166
27. sep.	16.30	Izpolnjevanje obrazcev SDHNČ	Anton Sušl	Kmečki turizem Rehar, Lože, Vipava	g. Sušl 041/613 595
27. sep.	19.00	Izpolnjevanje obrazcev SDHNČ in kakovostne sheme medu	Janez Markič	Kmetijska zadruga Medvode, Cesta ob Sori 11	g. Ločniškar 051/636 504
30. sep.	9.00	Dobra tehnološka praksa v čebelarstvu in izpolnjevanje obrazcev SDHNČ	Peter Babnik	društveni čebelnjak ČD Vojnik	g. Babnik 041/211 295
3. okt.	18.00	Dobra tehnološka praksa v čebelarstvu in izpolnjevanje obrazcev SDHNČ	Martin Čuš	prostor Čebelarskega društva Ptuj, Trstenjakova 9, Ptuj	g. Čuš 030/604 071
4. okt.	16.00	Pomen izvajanja rejskega programa	Franc Tratnjek	čebelarški dom ČD Beltinci	g. Tratnjek 041/606 013
4. okt.	18.00	Izpolnjevanje obrazcev SDHNČ	Franc Tratnjek	čebelarški dom ČD Beltinci	g. Tratnjek 041/606 013
5. okt.	17.00	Izpolnjevanje obrazcev SDHNČ in kakovostne sheme medu	Franc Tratnjek	Biotehniška šola Rakičan	g. Tratnjek 041/606 013
5. okt.	18.00	Izpolnjevanje obrazcev SDHNČ	Roman Marinko	KS Dob, Ulica 7. avgusta 9, Dob	g. Koderman 041/244 590

Cvetje v jeseni in opraševalci – delavnica fotografiranja

K sodelovanju v fotosekciji ČZS vabimo nove člane. Za vse člane in druge zainteresirane pripravljamo delavnico fotografiranja opraševalcev, ki jo bo vodil g. Franc Šivic, dipl. inž. gozdarstva ter uveljavljeni čebelarški fotograf. **De-**

lavnica ponuja odlično priložnost za fotografiranje vseh vrst opraševalcev (čebel, čmrljev, čebel samotark, metuljev ipd.) **ter ustvarjanje fotografij za mednarodni fotonatečaj ČZS.** Naj vas ne skrbi, če še nimate svojega makro objektiv, saj se boste lahko preizkusili na izposojenem fotoaparatu.

Delavnica bo potekala v torek, 11. septembra 2018, od 15.30 do 18.30 v Botaničnem vrtu v Ljubljani, Ižanska cesta 15,

ter na Ljubljanskem barju. Pristojbina za sodelovanje na delavnici je 20 EUR za člane ČZS (za nečlane 27 EUR). Prijave na delavnico zbiramo na e-naslovu: marko.borko@czs.si. Ob prijavi obvezno navedite ime in priimek, naslov (ulica, hišna številka, številka pošte, kraj), tel. št. in e-naslov. Prijave zbiramo do vključno 7. septembra 2018. Na voljo je največ 20 prostih mest, zato pohitite s prijavo!

ČZS

Prejemanje e-novic in e-svetovalca ČZS

Zaradi prilagoditve novim pravilom, ki jih prinaša evropska Splošna uredba o varstvu osebnih podatkov

(GDPR), so bili vsi obstoječi prejemniki elektronskih novic ČZS, ki se objavljajo na spletni strani ČZS, izbrisani iz baze prejemnikov. Obvestilo o tem je bilo objavljeno na spletu ČZS 24. 5. 2018 in isti dan tudi poslano vsem starim prejemnikom novic. Če želi-

te prejemati e-novice in e-svetovalca ČZS, se je treba (ponovno) registrirati. Registracijo opravite na spletni strani ČZS. K prijavi vabimo vse, ki želite s strani ČZS prejemati aktualne informacije na področju čebelarstva.

ČZS

Urniki usposabljanj v septembru

Vsa usposabljanja so namenjena vsem slovenskim čebelarjem. Člani

ČZS morajo na usposabljanja obvezno prinesiti izkaznico ČZS! Iz objektivnih razlogov bo urnik lahko naknadno spremenjen in dopolnjen. Vse spremembe bodo objavljene na naši

spletni strani www.czs.si. **Na usposabljanja o Apitehničnih ukrepih, Smernicah dobrih higienskih navad (osnovne in obnovitvene) s seboj obvezno prinesite veterinarski dnevnik.**

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Stik
10. sep.	16.00	Označevanje in tehnologija pridelave propolisa	Tomaž Samec	Športni paviljon sv. Vid, Vuzenica	g. Žvikart 031/375 107
12. sep.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Tomaž Samec	Restavracija Gastro, Rajšpova ulica 12, Ptuj	g. Repič 031/484 527
13. sep.	17.00	Vzreja matic in ohranjanje kranjske čebele	dr. Peter Kozmus	Občinska zgradba, Trg svobode 12, Šoštanj	g. Lesnjak 031/340 875
17. sep.	16.00	Označevanje in tehnologija pridelave propolisa	Tomaž Samec	Gasilski dom Banovci	g. Rožman 041/751 824
18. sep.	16.00	Označevanje in tehnologija pridelave propolisa	Tomaž Samec	OŠ Livada, Ulica Dušana Kraigherja 2, Ljubljana	g. Sussinger 051/604 492
20. sep.	16.30	Označevanje in tehnologija pridelave propolisa	Tomaž Samec	OŠ Dobravlje	g. Turk 041/724 831
24. sep.	16.30	Izdelava razvojnih načrtov	Nataša Klemenčič Štrukelj	OŠ Dekani	ga. Smrdelj 041/613 067

MEDNARODNO OCENJEVANJE MEDU – LOŽE 2018

Zbiranje vzorcev (2 x 450 g): od 1. 9. 2018 do 15. 9. 2018 na naslovu: Ivo Žvanut, Lože 34a, 5271 Vipava, telefonska številka 040/382 663

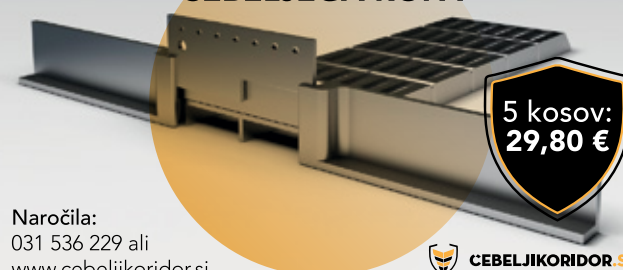
Pristojbina: 15 EUR/vzorec

Številka TRR-ja: SI56 01336-6000000196

Ocenjevanje: 23. 9. 2018

Podelitev: 20. 10. 2018 v prostorih Krajevne skupnosti Lože

ČEBELJI KORIDOR ZA PREPREČEVANJE ČEBELJEGA ROPA

Naročila:
031 536 229 ali
www.cebelykoridor.si

ČEBELJIKORIDOR SI

Podatki o gibanju tehtnic od 21. 6. 2018 do 20. 7. 2018

Opazovalna postaja	Gibanje tehtnice ± kg	Opis dogajanja
Bistriško Pohorje – Kot	-2,7	ni medilo
Bohinjska Bistrica	-2,3	ni medilo
Braslovče	-7,0	ni medilo
Brežice	-8,6	ni medilo
Čentiba – Lendava	-3,0	ni medilo
Činžat – Lovrenško Pohorje	-2,3	ni medilo
Dekani – Koper	-2,2	ni medilo
Dolenjske Toplice	-3,9	ni medilo
Ilirska Bistrica	-0,9	ni medilo
Iška vas – Krim	6,2	hoja
Kalce – Hrušica	11,1	hoja
Kojško – Podsabotin	-4,2	ni medilo
Kostanjevica na Krki – Gorjanci	-4,0	ni medilo
Kozarišče – Loška dolina	-4,6	ni medilo
Kranjska Gora	-8,5	ni medilo
Krim – Kurešček	13,9	hoja
Lahomno – Kostrivnica	-14,5	ni medilo
Ljubljana	-3,5	ni medilo
Ljutomer	-0,2	ni medilo
Mali Bakovci	-7,7	ni medilo
Malič – Laško	-4,9	ni medilo
Mašun	0,2	gozdna podrast
Menišija – Logaška planota	-0,9	ni medilo
Metlika – Bela krajina	-7,3	ni medilo
Murska sobota – učni čebelnjak	-12,0	ni medilo
Na Kozjaku – Kobansko	0,2	gozd
Oplotnica – Slovenska Bistrica	-3,3	ni medilo
Podčetrtek – Pristava	-9,5	ni medilo
Podkraj – Hrušica	2,9	hoja
Podstenice – Kočevski rog	-6,6	ni medilo
Pokljuka – Mrzli studenec	-3,7	ni medilo
Pokojišče – Ljubljanski vrh	6,4	hoja
Polhov Gradec – Podreber	-4,6	ni medilo
Poljane – Raca gora	-3,0	ni medilo
Poljanska gora – Bela krajina	-8,8	ni medilo
Prebold – Vransko	-2,9	ni medilo
Ravne – Šoštanj	-6,8	ni medilo
Ribniško Pohorje	-2,7	ni medilo
Ruško Pohorje – vznožje	-7,1	ni medilo
Ruško Pohorje – vrh	-4,9	ni medilo

Opazovalna postaja	Gibanje tehtnice ± kg	Opis dogajanja
Šempeter – Goriško	-5,5	ni medilo
Šenčur – Kranj	-3,0	ni medilo
Šentjanž – Mokronog	-6,1	ni medilo
Sevniško – Krško	-8,3	ni medilo
Slovenske gorice – Lenart	-2,4	ni medilo
Šmarje pri Jelšah – Šentjur	-3,1	ni medilo
Tolminsko – Kanalsko	-1,4	ni medilo
Travna gora – Velika gora	3,8	gozd
Trnovski gozd	22,4	hoja
Veliki Boč – Kozjak	-3,0	ni medilo
Zavrč – Haloze	-7,4	ni medilo
Zreško Pohorje	-0,4	ni medilo
Žužemberk	3,4	travniki

A1 ponudba za podjetje
Čebelarstva zveza Slovenije

20%
popusta

2 leti
na mesečno
naročnino

20% popust na mesečno naročnino za 2 leti

Popust velja za izbrane pogovorne pakete **A1 Svobodni**, **A1 ORTO**, pakete mobilnega interneta **A1 Net** in najenostavnejši internet za vaš dom **A1 Domači net**.

20% popusta ob nakupu dodatne opreme

Brezplačna priključnina

Velja ob sklenitvi novega naročniškega razmerja.

Kako lahko unovčite ugodnost?

- Pošljite SMS s ključno besedo »**ČEBELAR**« na **4333**.
- V povratnem SMS-u boste prejeli **4 unikatne kode** za vas in vaše družinske člane.
- Za aktivacijo ugodnosti **obiščite najbližje prodajno mesto AI**.

Več informacij o paketih lahko najdete na:

AI.si,

040 40 40 40,

prodajnih mestih AI.

Ponudba velja za fizične osebe, in sicer za člane Čebelarstva zveza Slovenije in za njihove družinske člane ter prijatelje, ki bodo najkasneje do 1. 12. 2018 na enem izmed paketov AI SVOBODNI S, M, L, 20 GB, 40 GB, 60 GB, 100 GB ali AI SVOBODNI EU, EU+ ali AI ORTO Epik, AI ORTO EU, AI ORTO EU+, AI ORTO Tripster+ ali AI Domači net 1, 2, 3 ali AI Net 30 GB, 70 GB, 100 GB sklenili vezavo za 24 mesecev. Veljavna je za nove ter obstoječe naročnike, skladno s pogodbo o zagotovitvi posebne ugodnosti. Ugodnost »Brezplačna priključnina« velja samo za uporabnike, ki sklenejo novo naročniško razmerje ob vezavi za 24 mesecev. Vsak član Čebelarstva zveza Slovenije lahko prejme 1 SMS s štirimi unikatnimi kodami, ki jih lahko posreduje družinskim članom in prijateljem, oziroma jo izkoristi sam pod pogoji te ponudbe, če na številko 4333 pošlje SMS s ključno besedo »ČEBELAR«. Vsaka posamezna koda vsebuje popust na mesečno naročnino in popust na nakup dodatne opreme ter je unovčljiva samo enkrat za eno naročniško razmerje, če so izpolnjeni vsi pogoji ponudbe. Ugodnost 20 % popusta na mesečno naročnino za obdobje vezave 24 mesecev velja le na naročniških paketih, ki so predmet te ponudbe in se lahko unovči na katerem koli prodajnem mestu AI in ni unovčljiva v AI spletni trgovini. Ugodnost 20 % popusta na dodatno opremo (ne velja na telefonske aparate) pa je unovčljiva le v naslednjih prodajnih mestih AI: Center AI Ljubljana BTC, Center AI Ljubljana center, Center AI Ljubljana Citypark, Center AI Ljubljana Interspar Vič, Center AI Ljubljana Mercator Siška, Center AI Kranj, Center AI Kranj Mercator, Center AI Celje Citycenter, Center AI Izola, Center AI Koper, Center AI Koper Supernova, Center AI Maribor E.Leclerc, Center AI Maribor Europark, Center AI Murska Sobota BTC, Center AI Lucija. Ponudba ni združljiva z ostalimi AI promocijami in popusti. V primeru zlorabe si AI Slovenija, d. d. pridržuje pravico do ukinitve popusta uporabniku. Cene vključujejo DDV. Za aktualne pakete veljajo Splošni pogoji za izvajanje elektronskih komunikacijskih storitev za potrošnike. Posebni pogoji za izvajanje mobilnih storitev, pogoji posameznih paketov, ki so predmet te ponudbe in so skupaj s cenami ostalih storitev, storitev v tujini, cenami izven zakupljenih količin, na voljo na 040 40 40 40, AI.si in na prodajnih mestih AI. AI Slovenija, d. d., Šmartinska 134b, 1000 Ljubljana.

Podatki o gibanju tehtnic od 21. 7. 2018 do 20. 8. 2018

Opazovalna postaja	Gibanje tehtnice ± kg	Opis dogajanja
Bistriško Pohorje – Kot	0,9	gozd
Bohinjska Bistrica	-1,8	ni medilo
Braslovče	-12,9	ni medilo
Brežice	-6,6	ni medilo
Čentiba – Lendava	-0,9	ni medilo
Činžat – Lovrenško Pohorje	6,7	gozd
Dekani – Koper	-8,0	ni medilo
Dolenjske Toplice	-6,5	ni medilo
Ilirska Bistrica	-3,3	ni medilo
Iška vas – Krim	-2,2	ni medilo
Jelovica – Talež	11,5	gozd
Kalce – Hrušica	0,8	hoja
Kojško – Podsobotin	-3,9	ni medilo
Kostanjevica na Krki – Gorjanci	-5,6	ni medilo
Kozarišče – Loška dolina	-1,1	ni medilo
Kranjska Gora	10,4	gozd
Krim – Kurešček	0,1	hoja
Lahomno – Kostrivnica	-11,6	ni medilo
Ljubljana	-6,9	ni medilo
Ljutomer	4,3	travniki
Mali Bakovci	7,9	kmetijske poljščine
Malič – Laško	-5,2	ni medilo
Mašun	-3,1	ni medilo
Menišija – Logaška planota	-3,3	ni medilo
Metlika – Bela krajina	0,8	travniki
Murska Sobota – učni čebelnjak	-2,4	ni medilo
Na Kozjaku – Kobansko	5,3	gozd
Oplotnica – Slovenska Bistrica	-6,0	ni medilo
Podčetrtek – Pristava	-1,4	ni medilo
Podkraj – Hrušica	-3,5	ni medilo
Podstenice – Kočevski rog	-5,3	ni medilo
Pokljuka – Mrzli studenec	15,8	gozdna podrast, gozd
Pokojišče – Ljubljanski vrh	-4,0	ni medilo
Polhov Gradec – Podreber	-7,7	ni medilo
Poljane – Raca gora	-3,3	ni medilo
Poljanska gora – Bela krajina	-5,9	ni medilo
Prebold – Vransko	-4,5	ni medilo
Ravne – Šoštanj	-6,7	ni medilo
Ribniško Pohorje	2,2	gozd
Ruško Pohorje – vznožje	-3,2	ni medilo
Ruško Pohorje – vrh	-3,8	ni medilo
Šempeter – Goriško	-6,0	ni medilo
Šenčur – Kranj	-4,6	ni medilo

Opazovalna postaja	Gibanje tehtnice ± kg	Opis dogajanja
Šentjanž – Mokronog	-8,4	ni medilo
Sevniško – Krško	-9,1	ni medilo
Slovenske Gorice – Lenart	-6,0	ni medilo
Šmarje pri Jelšah – Šentjur	-5,0	ni medilo
Tolminsko – Kanalsko	-2,6	ni medilo
Travna gora – Velika gora	0,5	gozd
Trnovski gozd	6,6	hoja
Veliki Boč – Kozjak	-6,5	ni medilo
Zavrč – Haloze	-2,5	ni medilo
Zreško Pohorje	10,1	hoja, gozd
Žužemberk	-3,2	ni medilo

DOLINŠEK MARJAN S.P.,
IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME,
MD OPREMA

Osmukalniki, kateri
ne plesnijo.

Gladež 27
1411 Izlake
mobi: 041 985 313
tel.: 05 973 05 36 po 15 uri
e-mail: dolinsek.marjan@gmail.com

Pri nas izdelujemo dve velikosti ometalnikov
in sončne topilnike iz nerjavne pločevine po
ugodnih cenah.

VRTNI CENTER
KALIA

Privabimo čebele!

Bogata ponudba semen medovitih rastlin
SEMENARNE Ljubljana

Semena medovitih cvetlic in zelišč, sadike medovite
okrasne drevnine, enoletnic in trajnic.

www.semenarna.si • www.kalia.si

Vzreja matic
BUKOVŠEK
– od leta 1934 –

Ponujamo vam označene
matice kranjske sivke.

Matice pošiljamo večkrat
na teden.

Tel.: 01/361 24 28
Gsm: 031/027 780

Golo Brdo 19
1215 Medvode

Mali oglasi

PRODAM

Cvetni prah, 5 kg (Ptuj), tel.: 041/849 892.

Suh cvetni prah, nabran na pašnem območju ob reki Muri, tel.: 040/249 323.

Posušen ali svež cvetni prah, odličen, pošljem tudi po pošti, tel.: 041/236 256.

Svež zamrznjen cvetni prah, pakiran po 5 kg (okolica Ljubljane), tel.: 041/990 360.

Večjo količino cvetnega prahu, tel.: 051/366 071, 041/947 836.

Propolis in čebelji vosek (Sevnica), tel.: 051/884 659.

Ekološki čebelji vosek, 18 kg, tel.: 041/858 736 in 07/495 76 45.

Svež matični mleček lastne pridelave, tel.: 031/718 203.

Matični mleček lastne pridelave, svež, pakiran v 700-gramski, 350-gramski, 150-gramski ali 40-gramski embalaži, možna dostava ali po hitri pošti, tel.: 031/484 527.

Akacijev in cvetlični med, tel.: 031/882 295.

Akacijev, cvetlični in gozdni med v sodih ali kozarcih, kakovosten, letošnji, pridelan po SMGO-she-mi, tel.: 070/869 248.

Približno 20 kompletnih nakladnih panjev, devet satarjev, po dogovoru, tel.: 064/112 117.

Akacijev in cvetlični med, letošnji, tel.: 040/815 884.

Akacijev, cvetlični in lipov med, tel.: 041/933 210.

Akacijev, cvetlični in lipov med v sodih, prevzem možen v okolici Ajdovščine ali v Tolminu, tel.: 041/505 356.

Akacijev, cvetlični, lipov, gozdni in mešani med (kostanj in lipa) in ajdov med, tel.: 041/784 775.

Akacijev, cvetlični, lipov, gozdni in mešani med (kostanj in lipa) (SMGO) v sodih ter rabljene in nove AŽ nakladne panje, matične rešetke (Cerkno), tel.: 031/892 952.

Akacijev, cvetlični, kostanjev in gozdni med, večje količine, dostava po Sloveniji, tel.: 041/385 620.

Cvetlični med, dostava po vsej Sloveniji, tel.: 041/661 576.

Lipov med, letošnji, v 30-kilogramskih posodah (Goriška), tel.: 041/975 393.

Lipov in gozdni med v sodih ter digitalno tehtnico za pod panj (okolica Kočevja), tel.: 041/722 102.

Letošnji cvetlični med v sodih, tel.: 041/656 815.

Letošnji hojev med v sodih, tel.: 041/581 444.

Letošnji akacijev, cvetlični in kostanjev med ter svež matični mleček, tel.: 041/587 573.

Kostanjev med (okolica Rogaške Slatine), tel.: 041/822 366.

Večjo količino akacijevga, cvetličnega in lipovega medu ter čebelarje družine na 6 in 7 AŽ-satih (Goriško), tel.: 041/704 233.

Čebelarje roje (Gorenjska), tel.: 031/687 062.

Tri čebelarje družine, nakladne panje z vso opremo za čebelarstvo, tel.: 07/304 74 28.

Štiri močne čebelarje družine na 7 AŽ-satih (okolica Polhovega Gradca), tel.: 041/241 788.

Osem zdravih in močnih čebelarjev družin na 10 AŽ-satih, lahko skupaj z AŽ nakladnimi panji (Svetina), tel.: 040 432 780.

11 čebelarjev družin na 10 AŽ-satih, lahko skupaj s panji, cena po dogovoru, tel.: 040/728 527.

20 naseljenih 2/3 LR-panjev in 10 zelo dobrih osmukalnikov za cvetni prah, ugodno (Bela krajina), tel.: 040/888 979.

Čebelarje družine na LR-satih, lahko tudi s panji (Semič), tel.: 051/686 839.

Prevozniki čebelnjak, štiri gospodarske družine in štiri rezervne, tel.: 031/793 216.

Večjo količino rabljenih AŽ-satnikov, tel.: 051/339 096.

Nekaj čebelarjev družin na 6 do 10 AŽ- in LR-satih, lahko skupaj z LR-panji, po želji, ugodno, tel.: 040/838 956.

Čebelarje družine na AŽ-satih, z letošnjimi maticami, lahko skupaj s panji, nakrmnjene in očiščene varoj, tel.: 031/753 345.

Nove AŽ sedem- in desetsatarje – tudi trietažne, možna menjava za zgrajeno satje, tel.: 031/501 801 (po 18. uri).

Čebelnjak z 20 AŽ-panji, nenaseljenimi, zelo lepa lega, možen najem, tel.: 051/879 878.

10 hlapilnikov BS-05 za mravljično kislino, nove, originalno zapakirane, tel.: 031/827 360.

Ročno točilo za med, INOX, možna menjava za ometalnik za čebele, tel.: 051/225 916.

Osemsatno samoobračalno točilo domače izdelave po simbolični ceni in različne posode za med (Prekmurje), tel.: 041/606 013.

Talilnik za vosek na plin ali elektriko z dodatnim prešanjem, tel.: 041/329 435.

Suh ali svež cvetni prah, tel.: 041/236 256.

Šest čebelarjev družin na 7 AŽ-satih, pripravljenih za zimo (Godovič), tel.: 031/619 189.

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor
Tel/Fax: 02 / 331 80 10

Delovni čas:
od ponedeljka do petka od 8.30 do 17. ure
sobota: od 8. do 13. ure.

GSM: 051/348-426
e-mail: jana.pp@amis.net
www.cebelarski-center.si

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana
Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

- Satniki AŽ-lipovi, rogljičeni
- Panji AŽ, LR
- Čebelarska oprema in drobní pribor
- Čebelarje pogache

- Točila in posode za med
- Satne osnove AŽ, LR, Kirar

- Steklana in kartonska embalaža za med, propolis, medene pijače in ostale čebelarje pridelke
- Darilni program

Naročeno blago vam lahko pošljemo s paketno pošto, pri večji količini pa po želji dostavimo na dom!

Sušilniki SUŠA

Za sušenje cvetnega prahu in taljenje kristaliziranega medu, sušiti je mogoče tudi sadje, zelenjavo, zelišča, gobe itd.

Blaž Okorn, s. p.
Sp. Sorica 1a
4228 Železniki
tel.: 04/519 80 30 ali
031/542 517
e-pošta:
blaz.okorn@siol.net
www.susilnicesadja.si

**Sušilniki spadajo med subvencionirano
čebelarstvo opremo.**

Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
 Deutsch Haseldorf 75 | 8493 Klösch, Avstrija
 Telefon & faks: +43 (0) 3475 / 2270
 info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas:
 Ponedeljek–petek 8.00–12.00, 13.00–18.00
 Sobota 8.00–12.00

Jezik za sporazumevanje: nemščina in slovenščina.
 Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju
 Logar trade, d. o. o., iz Šenčurja in
 Jana posredovanje, zastopanje, Maribor.

Kako nas najdete:

Imejte svoj vosek pod nadzorom!
Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

- Imate možnost prisostvovati predelavi svojega voska ali starega satja! Obvezna je predhodna telefonska najava!
- Najmanjša količina obdelave je 20 kg surovega voska ali 50 kg starih satov.
- Garantiramo razkuževanje s paro.
- Zelo ugodno razmerje med količino in kakovostjo.
- Po želji izdelujemo satnice vseh debelin in velikosti.
- Predelava voska poteka vse leto.
- Velika izbira pripomočkov za čebelarjenje.

Garantie kontrollierter Bio-Produkte

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.

Gabrje 42, 1356 Dobrova

Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307

GSM: 031 351 964

E-pošta: robineli@siol.net

WWW.RIHAR-KOCJAN.SI

**IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME
TRGOVINA - ČEBELARSTVO**

AKCIJSKA CENA:
7,90 eur

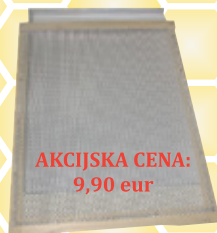
TESTNA MREŽA PVC

SATNIKI AŽ, LR, LR 2/3

MATIČNA REŠETKA

AKCIJSKA CENA:
9,90 eur

LESENA TESTNA MREŽA

**OJAČANA RAZSTOJŠKA
 RAZSTOJŠKA 11+3
 JAHACI ZA SATNIKE**

**ČEBELJE POGAČE
 APIFONDA, MEDOPIP**

**IZDELAVA IN PRODAJA
 VSEH VRST SATNIC.
 PO DOGOVORU MOŽNA
 IZDELAVA SATNIC IZ
 LASTNEGA VOSKA.**

**OD 01.09. DO 31.12. JE MOŽNA
 IZDELAVA SATNIC IZ
 LASTNEGA VOSKA
 OD 15 kg DALJE.**

**OGLEJTE SI IZDELAVO
 SATNIC NA
 NAŠI SPLETNI STRANI.**

Delovni čas: od pon. do čet.: 09.00–12.00 in 15.00–17.00, pet.: 09.00–15.00

ZMERNE CENE - TRADICIJA - KAKOVOST - IZKUŠNJE, PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU
 Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

Akcijske cene veljajo od 01.09. do 30.09., in veljajo pri maloprodajnem nakupu. Cene vključujejo DDV.

VSE ZA OBNOVO PANJEV

ČEBELARJEM Z VELJAVNO ČLANSKO IZKAŽNICO PRIZNAMO
 4-% POPUST PRI
 GOTOVINSKEM NAKUPU NAD 100 EUR V NAŠI PRODAJALNI.

Zapustili so nas

ALEŠ KUTNAR
1976–2018

Na začetku pomladi se je po hudi bolezni komaj 41-letni Aleš Kutnar tiho za vedno poslovil. »Kadar skrb me tare, žalost me prešine, pri čebelah razvedrim se, skrb pozabim, žalost mine,« je navedel v članku, objavljenem lani v našem 1. jubilejnem časniku. Ta rek, slišan od deda, mu je vlil ljubezen do čebel, da je bila krška dolina kmalu premajhna in jih je vozil na pašo po celi Sloveniji. Po izobrazbi mizar je ustvarjal čudovita domovanja za

naše čebelice, ki so jih kupovali čebelarji iz vse Slovenije. Bil je tudi zastopnik čebelarskih pripomočkov. Za svoje zasluge je prejel odličje A. J. III. stopnje. V našem društvu je zazijala velika praznina, ki je ne moremo zapolniti.

ČD Krka in Zagradec

STANE ZDRAVJE
1922–2018

Rojen je bil 17. novembra 1922 v Zalogu pri Novem mestu. Postal je železničar, avtoprevoznik, kmetovalec in čebelar. 72 let čebelarskih izkušenj s 60 panji je izme-

njeval z dr. Jožetom Riharjem in okoliškimi čebelarji. Postal je član upravnega odbora društva in za zasluge dobil odličji A. J. III. in II. stopnje ter bronasto priznanje RČZ Petra Pavla Glavarja. Svojo ljubezen do čebel je prenesel na zeta Janeza. Od njega smo se poslovili na pokopališču v Zalogu.

ČD Straža - Dolenjske Toplice

JOŽEF KOLMAN
1926–2017

Na celjskem pokopališču smo se v zadnje slovo poklonili Jožetu Kolmanu. Jožef se je rodil na Planini pri Sevnici. Po vojni se je preselil v Celje, delal je kot računovodja. Z bratom sta že v mladostniških letih dobila roj čebel. Od takrat je bil Jožef predan svojim čebelam. Član čebelarskega

društva je bil 70 let. Postal je častni član društva in leta 2016 prejel »listino čebelarskega veterana«. On in njegovo delo nam bosta ostala v večnem spominu.

ČD Henrik Peternelj Celje

LUDVIK HORVAT
25. 7. 1944–13. 1. 2017

V januarju smo se poslovili od svojega člana in dobrega prijatelja Ludvika. Že v mladosti je čebelaril, vendar je to zaradi odgovorne službe moral opustiti. Ljubezen do čebel je ohranil in je nekaj let pred upokojitvijo ponovno začel čebelariti

Medikoel

KONCENTRATI ZA MEŠANJE V MED

Pri nas dobite kakovostne koncentrate za mešanje v med

- koncentrat ameriškega slavnika (125 g),
- koncentrat soka rdeče pese (125 g),
- koncentrat smrekovih vršičkov (500 g).

POLNENJE MEDU V VREČKE

Za vas napolnimo med v priročno pakiranje, v 8-gramske vrečke. Naj bo vaš med, v praktični embalaži, prisoten povsod, tako v gostinskih lokalih kot v vsakem pohodniškem nahrbtniku.

INHALACIJA IZ PANJA

Z inhalacijskimi seti API-AEROSOL I, API-AEROSOL II in API-AEROSOL Plus lahko izvajate aerosolno apiterapijo iz panja. Izbirate lahko med seti z naravnim vlekrom in seti s prisilnim vlekrom.

Medikoel d.o.o., Jalnova cesta 2, 4240 Radovljica, T: 041 537 85 10, M: 041 618 775, info@medikoel.com, www.medikoel.com, www.s-mediko.com

■ Za člane ČZS 4% popusta

www.krze.si

TRADICIONALNA IZDELAVA
VSEH VRST AZ PANJEV
NAJBOLJŠI SLOVENSKI SMREKOV LES
ROGLJICENI (CINKANI) SPOJI

PRI ENKRATNEM NAKUPU
DESETH PANJEV
VAM PODARIMO
PRAŠILČEK

MIZARSTVO
KRŽE

Idrijska 10, 1360 Vrhnika
041 420 200 01/755-13-17

in čebelarstvo razširil na 120 čebeljih družin, ki jih je delno tudi prevažal na pašo. Bil je dejaven in vedoželjen, udeleževal se je predavanj, ekskurzij in srečanj ter deloval v raznih komisijah. Načrte za nadaljnje čebelarjenje mu je preprečila huda bolezen. Za delo v društvu je prejel odličje A. J. III. stopnje. Članom čebelarskega društva bo ostal v lepem in trajnem spominu.

ČD Moravske Toplice

ANTON SKOK

1941–2018

Anton je svoje otroštvo preživel v prijetnem oko-

lju kmetije. Kljub odhodu v pokoj ni prenehal z delom. Začel se je ukvarjati z vinogradništvom. Svojo strast pa je odkril, ko se je seznanil s čebelarstvom. Čebele so mu dale pomiritev, ki jo je iskal, in nadvse je užival, ko je ob svojem malem čebelnjaku pozabil na skrbi in ponosno zrl na svoje pridelke. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Henrik Peternelej Celje

PAVLE PEKLAJ

1930–2017

Decembra 2017 smo se škofjeloški čebelarji na mestnem pokopališču poslovili

od svojega dolgoletnega člana, strokovnega čebelarja in aktivnega društvenega sodelavca Pavla Peklaja. Rojen je bil 19. januarja v kmečki družini v vasi Žlebe nad Medvodami. S čebelami se je seznanil že v mladosti pri očetu, ki mu je posredoval prva spoznanja. Kmalu je začrtal samostojno čebelarsko pot, si zgradil v dolini Hrastnice manjši čebelnjak za 21 panjev, kjer je uspešno čebelaril vse do svoje prežgodnje smrti. V društvo se je vključil leta 1980, se takoj aktivno vključil v društveno strokovno in družabno življenje, v letih od 1989 do 2007 je bil predsednik ali član NO-ja, v času gradnje doma čebelarjev pa aktiven pri izvedbi posameznih del njegovega poklica. Prejel je odličji A. J. III. in II. stopnje.

Škofjeloški čebelarji

IVAN PIKE LJ

17. 1. 1931–10. 6. 2018

Pri 15 letih je dobil v dar prvo čebeljo družino. V ČD Zagorje se je včlanil leta 1947. V najboljših časih je čebelaril z več kot 30 čebeljimi družinami. Kar 40 let je bil član UO-ja, zadnja leta pa častni član. Pri izgradnji društvenega doma je bil med najpriazdevnejšimi čebelarji in bil od leta 1984 vzoren hišnik. Bil je vzor mlajšim čebelarjem. Redno se je udeleževal izobraževanj in strokovnih ekskurzij. Za njegov prispevek pri razvoju čebelarstva je prejel odlikovanji A. J. III. in II. stopnje. Za svoje čebe-

GJ PANJ

- za prehod iz AŽ v NAKLADNO čebelarjenje ("prednosti enakega satnika"),
- primeren za ZAČETNIKE (kompatibilen z LR in DB nakladami, enostavno rokovanje, hranjenje in zdravljenje čebel),
- KVALITETNA IZDELAVA (roglični spoji, kvaliteten smrekov les),
- MOŽNOST DOSTAVE.

040 464 873
www.mojcebelnjak.si
 Mizarstvo Strgar d.o.o., Primičeva ulica 10 a, 1291 Škofljica
 Panje izdelujemo po načrtih in s sodelovanjem z univ. dipl. inž. Ivanom Jurkovičem.

Čebelarstva tehnika
www.apiscale.eu **samo 95,40 EUR**

- ločen brezžični display
- spremljanje moči družin
- spremljanje donosa medicne
- pravočasno ukrepanje ob rojenju
- pravilno krmljenje
- za vse vrste panjev

041/844-482
 Matevž Strgar s.p., Primičeva ulica 10a, 1291 Škofljica

www.cebeler.net

NA ZALOGI: Za več informacij pokličite: **041 222 665**

PANJI AŽ
 NAKLADNI AŽ PANJI
 SATNIKI (ZBITI IN NEZBITI)
 PANJI LR
 POGAČE - HONEY BEE PRO
 IZOLACIJSKA PENA
 DRUGA ČEBELARSKA OPREMA

Medom d.o.o., Dolnja Bitnja 19 a, 6255 Prem

Izdelava prevoznih čebelnjakov AŽ- in nakladnih

Anton Ciglič s.p.
www.cebelnjaki.si
info@cebelnjaki.si
Telefon: 031 681 589

le je skrbel do zadnjega in poskrbel tudi za naslednike, tako da se bo čebelarstva tradicija nadaljevala. Za vse, kar je storil za dobrobit društva, smo mu člani zelo hvaležni.

ČD Zagorje ob Savi

FLORJAN MOREL

26. 4. 1940–4. 6. 2018

Pretresla nas je novica, da nas je v juniju zapustil član ČD Postojna Florjan Morel. V času največje živahnosti čebel je Cveto omagal pod težo bolezni. Kljub bolezni je vztrajal pri svojih čebelah, kot bi pričakoval, da ga bo njihov poltni vzpon pozdravil. Čebelariti je začel leta 2008. Čebelaril je s 15 družinami. Z veseljem se je udeleževal društvenih prireditev, izobraževanj in vsakoletnega druženja na pikniku. Spominjamo se ga kot mirnega marljivega človeka, s katerim smo se radi družili.

ČD Postojna

ERIK BRATINA

1934–2017

Erika je čebelarstvo veselilo že od malih nog. Kljub težkim razmeram v mladosti – njegova družina je bila namreč izseljena v času vojne – je negoval ljubezen do čebel,

čebelarjenja in medu. Prav zaradi te goreče ljubezni mu je bil podarjen nakladni panj s čebeljo družino. Med njegovim življenjem se je število povečalo na kar trideset družin. S svojim delom in pridelki je dosegel več odlikovanj, med njimi tudi odličji A. J. III. in II. stopnje. Vsa odlikovanja so bila tudi rezultat njegove vedoželjnosti, ki jo je tešil z obiskovanjem izobraževanj. Postal je čebelarški mojster in preglednik medu. V času, ko so mu moči že pojemale, je rad posedal ob panju in svoje znanje predajal svojim vnukoma. Ostal nam bo v lepem spominu.

ČD Henrik Peternelj Celje

ALOJZ CEHNER

1932–2018

S čebelami se je srečal že kot otrok doma. Leta 1967 se je včlanil v ČD Maribor mesto, nekaj let pozneje pa je prestopil v ČD Kamnica-Bresternica. Bil je dejaven član društva. Deloval je deset let kot tajnik in dvajset let kot predsednik, vse do leta 2016. Uredil je pašni red za čebelarje prevoznike na teritoriju našega društva. Bil je zapri-sežen sodni cenilec za čebelarstvo in gradbeno stroko. Za svoje delo je dobil odličja A. J. III., II. in I. stopnje. Za organizacijsko delo je dobil priznanje Petra Močnika in priznanje Ivana Jurančiča za mentorstvo mladih čebelarjev. Hvala ti, dragi Alojz,

za tvoje delo, prijateljstvo in naše druženje! Ohranili te bomo v trajnem spominu!

ČD Kamnica-Bresternica

JAKOB ZUPAN

1938–2018

Junija 2018 smo se poslovili od svojega dobrega čebelarja Jakoba Zupana. Rojen je bil v kmečki družini na Nomenju, kjer so čebelarili že njegov oče, stric in teta, tako mu je bilo čebelarjenje položeno že v zibelko. Še kot otroku mu je oče podaril dva panja s čebelami in od takrat se ni več ločil od njih, dejal je celo, da bodo prej krave šle iz hleva kot čebele od hiše. Po očetovi smrti je prevzel čebeljak z 20 panji in vzorno skrbel za čebele. V društvu je bil dolga leta član UO-ja in predsednik NO-ja. Za svoje delo je prejel odličje A. J. III. stopnje in kar nekaj visokih priznanj za kakovost medu. Člani društva se ga bomo spominjali s hvaležnostjo in spoštovanjem.

ČD Bohinj

VLADIMIR ZAGORŠEK

1932–2018

»Naši dedje so čebelam tako čast dajali, da umre, da

ne pogine, so dejali.« Takšen je bil tudi naš dolgoletni čebelarški prijatelj in od leta 1955 član ČD Dornava. Od pokojnika smo se poslovili v februarju. Bil je ljubiteljski čebelar z majhnim številom panjev, a je svoj sladki pridelek rad nesebično podarjal v znak kakršne koli hvaležnosti. Tudi svoje znanje in izkušnje je rad delil z ukaželnimi. Kot aktiven član društva je opravljal tudi funkcije tajnika in blagajnika ter bil član upravnega in nadzornega odbora. Za svojo dejavnost v društvu je prejel odličji A. J. III. in II. stopnje. Člani društva ga z veliko hvaležnostjo ohranjamo v lepem in trajnem spominu.

Člani in članice ČD Dornava

IVAN HRŽIČ

1934–2018

Proti koncu aprila, ko so čebele že pridno polnile satje z medicino, smo se ormoški čebelarji poslovili od enega svojih najstarejših članov. Na svojem domu v Mihovcih pri Veliki Nedelji je čebelaril več kot 60 let. Čebele so bile njegove sopotnice in najljubši hobi. Čebelarji ČD Ormož smo izgubili prijatelja, ki ga bomo ohranili v lepem spominu.

ČD Ormož

Osmrtnice objavljamo po vrstnem redu prispetja v uredništvo.

ApiLifeVar

4 AKTIVNE UČINKOVINE proti varozi

Primerno za ekološko čebelarjenje

- Visoka učinkovitost (višja od 90-95%)
- Ni rezistence
- Enostavna & vama uporaba
- Podprto z več kot 15 let izkušenj
- Odobreno za ekološko čebelarstvo
- Odmerek prilagodljiv glede na stopnjo okuženosti z varozo, temperaturo in tip panja

Api-Bioxal

Samozavest odobrenega tretiranja

- KONTROLIRAN NIVO HFM IN TEŽKIH KOVIN
- ZAGOTOVLJENA KAKOVOST za čebele, čebelje izdelke in potrošnika
- OPTIMALNA KONCENTRACIJA za maksimalno učinkovitost (> 96%) in odlično toleranco
- OBDOBJE TRETIRANJA:
ZIMA (malo ali nič zaroda)
POMLAD (rojenje)
POLETJE (blokirano leženje jajčec)

Primerno za ekološko čebelarjenje

080 13 15
vetCONSULT PHARMA d.o.o.

ALVEIS
Alvein by Chemicals Ltd sp.a

Zdravilo brez recepta. Pred uporabo natančno preberite navodila! O tveganjih in neželenih učinkih se posvetujte z veterinarjem ali farmacevtom.

KIPGO

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNIČE

☎ (05) 368 45 80, ☎ (05) 368 45 81

GSM 051 614 683

www.kipgo.net; kipgob@gmail.com

PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA

☎ (01) 729 61 30, GSM 051 352 952 e-pošta: cebelarna.lukovica@gmail.com

IZDELUJEMO:

- PRAŠILČKE: 3S, 4S, 5S, 7S
- PANJE AŽ: 9S, 10S, po naročilu 11S, 12S
- PANJE AŽ 3E: 9S, 10S, po naročilu 11S
- PANJE AŽ KOZINC 11 + 3

Čebelarjem z veljavno člansko izkaznico priznamo 4 % popusta pri gotovinskem nakupu v vrednosti nad 50 EUR v naših prodajalnah.

SIRUP ZA HRANJENJE ČEBEL

POSODE ZA MED (iz nerjavečega materiala in PVC-ja)

IZPARILNIK ZA OKSALNO KISLINO

12 in 220V

ČISTEJŠI CVETNI PRAH

OSMUKALNIKI ZA CVETNI PRAH ZA AŽ- IN LR-PANJ VEČJA KOLIČINA CV. PRAHU

VENTILACIJSKI KOMBINEZONI in JOPIČI

-zračen
-narejen je iz treh slojev tkanine in predstavlja zato popolno zaščito pred piki čebel

EMBALAŽA ZA MED:

- STEKLENA
- PLASTIČNA
- KARTONSKA
- POKROVČKI

EMBALAŽA ZA MED:

- TOČILA
- CEDILA
- OPREMA ZA SEGREVANJE MEDU
- OPREMA ZA POLNJENJE MEDU
- EMBALAŽA

NALEPKE ZA MED, CVETNI PRAH, MEDENE PIJAČE IN PRELEPKE

od 0,28 EUR/POLA

URNIK

BATUJE	PE LUKOVICA
pon-pet 8 00-11 30	pon-pet 9 00-13 00
12 30-16 00	13 30-17 00
sob. ZAPRTO	sob. ZAPRTO

APIS MED®

ČEBELARSTVO DEBEVEC

ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA

tel.: 01/755 12 82, faks: 01/755 73 52

Delovni čas:

ob delavnikih 9.00-12.00
15.00-17.00

v septembru ob sobotah zaprto

apis.med93@gmail.com

www.apis-med.si

10-SATNI AŽ-PANJ

IZOLACIJSKA PENA

PREDELAVA VOSKA V SATNICE
SAMO 1,25 EUR/KG

25-, 50-, 100-KG RSF-POSODE

PRAŠILČEK AŽ 3-, 5-, 7- IN 9-SATNI

PITALNIK ZA NAKLADNE PANJE 2L

DVOJNO CEDILO ZA MED

KAKOVOSTNA RSF-TOČILA IN POSODA

STANDARDNI LR- IN DVOTRETINJSKI LR-PANJ

■ Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (z izjemo lomljivih izdelkov). ■ Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 1,25 EUR/kg. ■ Za izdelavo satnic uporabljamo samo steriliziran vosek (30 min nad 125 °C), ki ga predhodno mehansko očistimo nečistoče (do 90 %) s posebnim postopkom posedanja (nečistoče so večinoma težje od čebeljega voska), s čimer vam zagotavljamo čistejši in kakovostnejši vosek. ■ Odkupujemo vosek po največ 5,00 EUR/kg.

• Panji so izdelani natančno in kakovostno.

• Kakovostna izdelava po ugodni ceni.

• Uporabljamo vodoodporne materiale in lepila.

Trgovina in proizvodnja: Vrhnika, Opekarska 16

Doživite POREKLO

SLOVENSKI MED

z zaščiteno
geografsko označbo

KOČEVSKI GOZDNI MED

z zaščiteno
označbo porekla

KRAŠKI MED

z zaščiteno
označbo porekla

Vsebina tega promocijskega oglasa predstavlja le stališča avtorja in je v njegovi izključni odgovornosti.
Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za uporabo informacij, ki jih vsebuje to gradivo.